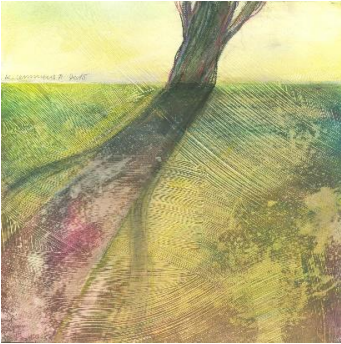

dit is leeftocht

Kunstwerk: Koen Lemmens

De derde editie van *dit is leeftocht* ligt voor je.

Een Leeftocht nummer, binnen een jaarthema opgebouwd rond een thematisch deelaspect daarvan, lijkt een lappendeken van losse inputs: een kunstwerk op de cover en verder een breiwerk van bezinnende teksten, foto's, citaten, een cursiefje, een tekening, een gebed, een Bijbels verhaal, toepassing op het persoonlijk en professioneel leven en op het onderwijs.

Wat een katholieke dialoogschool is en kan worden, blijft voortdurend in het vizier, met haar visie op vorming en de wegwijzers daarnaar in het perspectief: duurzaamheid, gastvrijheid, generositeit, kwetsbaarheid en belofte, rechtvaardigheid, uniciteit in verbondenheid, verbeelding en de eigen inspiratie van de school. Met haar pedagogie van de hoop als motor. Telkens met een heldere bronvermelding: Jezus van Nazaret.

Aan de basis van dat ogenschijnlijke lappendeken liggen steeds dezelfde vragen, die ook elke onderwijzers zich kan stellen bij wat op haar of zijn weg komt, namelijk: wat betekent het thema van het voorliggende Leeftocht nummer

- voor mezelf (persoonlijke identiteit)?
- voor mijn werk (professionele identiteit)?

wel beschouwd

- voor de school (institutionele identiteit)?
- voor de leerlingen?
- voor de brede hedendaagse cultuur?
- in het licht van Bijbel en katholieke geloofstraditie?
- in het licht van andere levenswijzen en geloofstradities?

Doorheen dat kluwen weefde Mia Verbanck sedert het schooljaar 2010-2011 maandelijks een rode draad met een inleidende beschouwing bij elk nummer van Leeftocht. Nu zij haar weefgetouw doorgeeft, zijn al die werkstukken in deze *dit is leeftocht* verzameld, zodat ze als bezinnende reflecties zelfstandig kunnen blijven inspireren voor wie zijn of haar taak in het onderwijs meer diepgang wil geven. 132 maal – want zoveel beschouwingen telt deze bundeling – DANKJEWEL, Mia, voor deze rijke en omvangrijke *dit is leeftocht, wel beschouwd*.

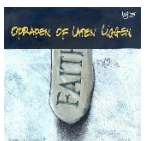
**Wat zullen we
drinken?**
2010-2011

**Inpakken &
wegwezen**
2011-2012

**Van boven naar
onder,
van links naar
rechts**
2012-2013

**Opraken of laten
liggen**
2013-2014

**Tussen taal &
teken**
2014-2015

**Waar zijn we
mee bezig?**
2015-2016

Er zit muziek in
2016-2017

**Dwars door alles
heen**
Allemaal schatten
2017-2018

Stap je mee?
2018-2019

Handen vol hoop
2019-2020

**Verrassend
vreugdevol**
2020-2021

**De kracht van
verbinden**
2021-2022

Wat zullen we drinken?

Koen Lemmens

Jaargang 26
2010 - 2011

Champagne

Smoothie

Trappist

Soep

Wijn

Water

Koffie

Elixir

Melk

Energiedrank

Champagne

Foto: Andreas Janssens

Met bubbels ...

We hopen dat het nieuwe schooljaar
mag barsten van de energie.
Krachtig mag het zijn,
sprankelend.

Misschien openen we een fles
bij de start,
om 'goesting' te krijgen.
Even proeven van de belofte
die het inhoudt.
En dan aan de slag.

Wat zullen we aanbieden
dat prikkelt?
De talenten
die in elkeen aanwezig zijn?
Dat ze volop mogen rijpen
en open bloeien!

Tot we dan op 30 juni
de kurken laten knallen.
Nieuwe bubbels,
ontloken uit geduldige zorg ...

Smoothie

Foto's: Mia Verbanck

Een veelkleurig mengsel,
een rijk amalgaam
van kwaliteiten en ideeën
verdicht zich tot een
levendige gemeenschap:
onze school.

Een bundeling
van energieke krachtbronnen,
een samenleving
in evolutie.

Ik word erin opgenomen
en getransformeerd,
al blijf ik onmisbaar deel
van het geheel.

Traditie en heden
verworden
in een gezond evenwicht
tot de weg die we gaan.

lets moois wordt geboren!

$1 + 1 = 3$

Trappist

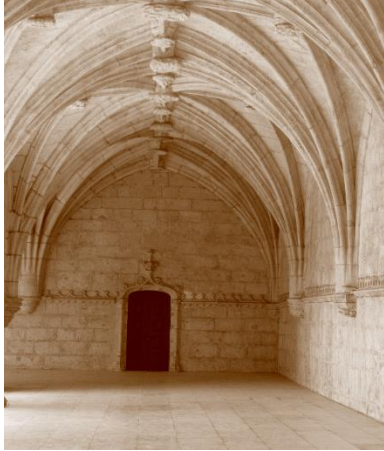

Foto: Andreas Janssens

Bezonken wijsheid ...

Eeuwenlang hebben abdijen
met grote zorg
de traditie van het brouwen beoefend.
In een spiritualiteit voor lichaam en
geest blijven ze trouw
aan hun waarden en methoden.

Die inspiratie geeft ons
de smaak van een rijp en rijk product.
Het brengt ons op het spoor
van de essentie van de dingen.

Of je nu poetsvrouw bent of leraar,
manager of bankwerker,
de wijze waarop monniken
in het leven staan,
prikkelde de aandacht.
Wat is hun geheim?

Vanuit een sterke traditie
werken ze gestaag
aan een kwaliteit van leven
in alle volheid.
Actie en rust,
aandacht en geduld,
studie, gebed en handenarbeid,
concentratie en loslaten ...
Ze zoeken naar een evenwicht.
Vol vertrouwen in God en de mens.
'Het mysterie' krijgt een plek
in hun hart.
Abdijen,
plaatsen van bezonken wijsheid
en respect.

Op een zachte herfstavond,
misschien nog op een verwarmd terras,
genieten we met volle teugen
van de unieke smaak van een trappist.
Ondertussen praten we honderduit
over leerlingen en collega's
die beetje bij beetje rijpen ...

Advent: prelude

Affiche advent 2010
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Soep in Flair en in Libelle,
verse warme soep
bij de maaltijd
of in de koffiepauze,
soep in Poverello
en in het opvanghuis,
“Soep op de stoep” ...

Hoe dan ook verschijnt
een oneindige variatie
aan recepten en kansen,
een ouverture van smaak en
raffinement
om te proeven en te delen
van wat zo basis, zo simpel is.

Zoals het aanrecht hoopvol puilt
van ingrediënten,
staat ook in de orkestbak alles klaar:
een prelude
op een schitterende uitvoering.

Terwijl de dagen
beetje bij beetje donkeren,
zien wij reeds halsreikend uit
naar het nieuwe licht.

We verstillen en zoeken naar warmte.
We genieten na van wat de oogst
aan krachten heeft bijeengebracht.
We nemen een voorproef
op wat komen zal:
een nieuwe lente,
een nieuwe aarde.
Ja, zelfs een nieuwe mens.

Wijn

Foto: Mia Verbanck

Genieten

Bij de aanzet van een nieuw jaar
wordt menig flesje wijn gekraakt.
Jonge en belegen smaken
van gerijpte zomer
warmen de donkere dagen op.
Chique of heel gewoon nip je
aan een glaasje
met familie, met vrienden of collega's
om gezellig een nieuwe tijd
aan te zetten.

Hoe snel de klok ook loopt,
een goed glas wijn vraagt tijd.
Is dat een nieuwjaarswens,
een stille hoop
om af ten toe de trein te stoppen
en thuis, in de klas of in de
leraarskamer
stil te staan bij de weg die is gegaan?
Proeven en genieten van de kleine en
grote stappen
of van een afgewerkt product?

Het rijke scala aan smaken en geuren in
onze school,
puur of gemengd,
demonstreert keer op keer
het rijke meesterschap in ons team.
Doorheen alles wat er leeft
aan blijdschap en aan zorgen
klinkt een boodschap van vertrouwen:
niemand staat alleen.
En God zag dat het goed was ...

Je moet hem proeven!
De kleur, de geur, de smaak ...
Onze school is echt *grand cru*.

Water

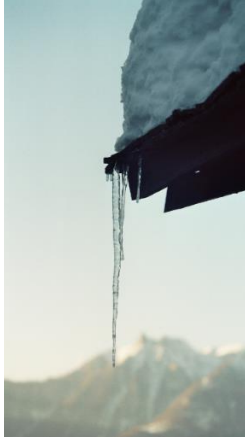

Foto: Mia Verbanck

Heldere eenvoud

Water lijkt mij zo doorgewoond,
zo eenvoudig en bereikbaar:

- uit een flesje, de kraan of aan de drinkfontein,
- aan de lavabo, in de douche of het zwembad,
- in regen- of dauwdruppels,

- uit de ruitensproeier of in de carwash,
- aan zee, bij de stadsfontein of aan een beekje.

Helaas is dat niet zo voor iedereen
en ook niet elk moment.

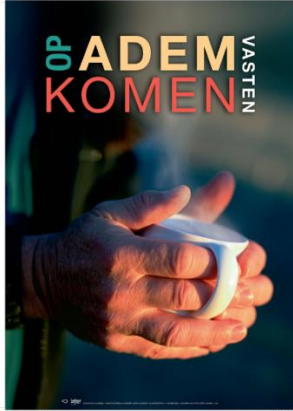
De schaarste en de dorst
doorprikken de evidentie
en brengen mij bij de bron,
letterlijk en figuurlijk.

Misschien moet ik wel vaker op stap,
alleen en samen,
om die bron te zoeken
en mij te laven,
altijd weer,
tot alles even helder wordt.

Die dorst naar het ontdekken
van wat ons leven geeft,
gaat nooit over.

Gelukkig maar!

Koffie

Affiche vasten 2011
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Met een aroma van gebrande eerlijkheid

Op de ring rond Brussel,
ter hoogte van Grimbergen,
prikkelde de geur van vers gebrande
koffie geregeld mijn neus.
Altijd weer gaan mijn gedachten
naar een kopje verse koffie:
heerlijk en eerlijk!

Het blijft een drankje
dat bij mij onherroepelijk beelden
oproept

van het exotische Afrika
en het zinderende Zuid-Amerika,
van eerlijke handel,
met grote en kleine industrie,
van uitgestrekte landbouwbedrijven
en kleine boeren,
van rijkdom en armoede,
van opstaan uit slavernij,
van glanzende ogen van kinderen
en de donkere blik
van mannen en vrouwen veraf ...

Koffie blijft ook een zalige verademing
die mijn geest opent
voor zoveel 'gebrande' momenten:

- zomaar verdwalen
- in het aroma van een kopje,
- alleen of samen,
- bij een goeie babbel
- met een vreemde of een bekende
- of tijdens een vurige vergadering ...

Of ik nu drink uit een robuuste mok
of uit een verfijnde kop,
koffie wakkert de kwaliteit van het
moment aan.
Ik ben plots helemaal aanwezig bij
mezelf.

Is dat niet iets om naar uit te zien?!

Elixir

Foto: Mia Verbanck

Levenswijsheid met een vrolijke toets van krachtige zoetheid

Wie zou er niet graag,
gezond en bij de
pinken,

wat jaren aan zijn
leven toevoegen?

Al eeuwen zoeken
mensen daarom
naar een krachtig
levenswater.
Mythen
over heel de wereld
vertellen erover.

Vandaag zijn het de
gezondheidsindustrie
en de isoterie
die met deze zoektocht
gouden zaken doen!

Het gezegde
'Een gezonde geest
in een gezond lichaam'
is niet voor niets
waarachtige waarheid.

Op school blijft het
onze corebusiness.
We houden het voor
ogen
bij het schrijven van
beleidsplannen

en het realiseren van
leerplannen.

Gelukkig klinkt er tijdig
een verrassende
kwinkslag
van een collega
of een leerling.
Dat relativeert.

Dat houdt ons wakker,
gezond en bij de
pinken!

Ook dat is Pasen:
opstaan uit het
alledaagse,
met zicht op toekomst.

We mogen onszelf even
verwennen,
met krachtige zoetheid:
die heelt
wat ons belemmert
en de weg vrijmaakt
voor nieuwe energie.
Een caloriebom voor
geest en lichaam!

Melk

Bron van leven dat door merg en been gaat en van binnenuit sterk maakt

Basisvoedsel,
bron van kracht,
ruggengraat tot het eind van je dagen.
Daar is het ons om te doen:
kinderen en jongeren basisvoedsel geven
waarmee ze het leven aankunnen.
Met liefde bereid, gevarieerd geschonken.
Geen voorgekauwde kost, geen keurslijf.
Wel ingrediënten die stimuleren tot creatief gebruik
om zelf de eigen toekomst kleur te geven.
Bruikbare impulsen voor diverse omstandigheden.
Witte melk,
bron van leven,
gestaag opgebouwde kracht,
basis voor een kleurrijk en persoonlijk palet!

Wat je vleugels geeft

Foto: Mia Verbanck

Wegen de laatste loodjes het zwaarst?

Laat je niet intimideren
door stresstoestanden
op het einde van het schooljaar.

En mocht je toch
een gevoel van zwaarte bekruipen,
verwen dan jezelf
met een energieopwekker.
Een sportief tussendoortje,
een bezoekje aan een tentoonstelling
of een bekende,
een kort rustpunt,
een terrasje ...
en geniet van het moment!
Allemaal dingen
die je opnieuw vleugels geven.

Wat zullen we drinken
in het vooruitzicht
van de komende vakantie?
Wellicht beperk je je keuze niet
tot één drankje.
Al naargelang van de omstandigheden
kies je voor een echte dorstlesser
of voor een lekker glaasje
waaraan je behoedzaam nipt.

Hopelijk geeft elke teug je
voldoening en kracht
om er weer in te vliegen,
in dagen van rust
en in dagen van actie.

Koen Lemmens

Jaargang 27
2011 - 2012

Een boek vol dromen

Naar God weet waar

Een adembenemend uitzicht

De zoete inval

Stap voor stap

Op automatische piloot

Over de grens

Even uitblazen

Oost west, thuis best?

Tussen droom en herinnering

Inpakken en wegwezen

Foto: Mia Verbanck

Koffers bijna gepakt?
Vanaf september is
Leeftocht je ticket
op een verkennende trip,
tien maanden lang.

“Inpakken en wegwezen”
is niet mis te verstaan:
de 27ste jaargang is
“on the move”.

Dat was - toeval of niet -
de slogan van
het Passa Portafestival 2011,
het gekende Brusselse
literatuurevenement.

Reizen is ‘in the air’.
Meer nog, het is van alle tijden.

Ga je met ons mee?

Elke maand voorzien we
een halte
en een rustplaats.
Om proviand op te slaan.

We laten je in woord en beeld
delen in belevenissen
en gedachten van mensen
uit vele culturen en milieus.

Zeker uit de christelijke traditie
en uit het onderwijs.
Want om jouw beroepsspiritualiteit
is het ons te doen.

Toets je ons aanbod
aan jouw ervaringen
en aan die van je tochtgenoten?

Goede reis!

Een boek vol dromen

Foto: Luk Waterschoot

Een droom van een reis.
Een droomreis.
De reis van je leven.
Je zou zo graag ...
Laat je verbeelding spreken!

Reizen, een manier van leven.
Kijken, praten, bewegen, genieten ...
Reikhalzend uitzien
naar het onbekende.
Naar de essentie gaan.
Ontvangen en delen
met mensen onderweg.

Het leven is een reis.
Voorbij de horizon.
Langs ongebaande wegen.
Op zoek naar geluk,
hunkerend naar je bestemming.

Waar dromen gebroken
en ontnomen worden,
liggen ontgoocheling en
verbittering op de loer.

Naar God weet waar

Foto: Bart Walgraeve

Het kan je in een bos,
een stad, een gebouw ... overkomen.
Of in een les, een examen,
te midden van een redenering ...

Je bent het spoor bijster.
De weg leidt
“naar God weet waar” ...
En er is geen wegwijzer te zien!

Heb je zin in zo'n escapade?
Of geraak je geïrriteerd?
Ben je boos of in paniek?

Avonturiers en artiesten zoeken
het onverwachte op.
Het “lege blad”
is hun vertrouwd.

Gaandeweg lichten noten,
beelden, scènes en contouren op.
Iets nieuws wordt
van binnenuit geboren.

Voorschriften en leerplannen
geven een richting aan.
Durf het geplande
ook aan de kant schuiven
en verdwalen.

De collega en de leraar
met tijd en aandacht,
de gratuite uitleg “en surplus”,
een gedreven verhaal,
een contact van mens tot mens ...
ze blijven bij.

Opgaan in het
nu-met-eeuwigheidswaarde,
waar ook God zich vinden laat,
het kàn deugd doen.
Laat het je overkomen ...

Een adembenemend uitzicht

Foto: Andreas Janssens

Langs de wegen
verwijzen speciale
verkeersborden
naar een kasteel,
een natuurgebied,
een kathedraal ...
Ze nodigen uit om
onvermoede rijkdom
op het spoor te komen.

Aan de voet van
de Mont Saint-Michel,
kijk je spontaan
vol ontzag op.
Bezoek je de abdij van Orval,
dan betreed je
schroomvol de ruimte.

Je voelt Aanwezigheid en Mysterie.

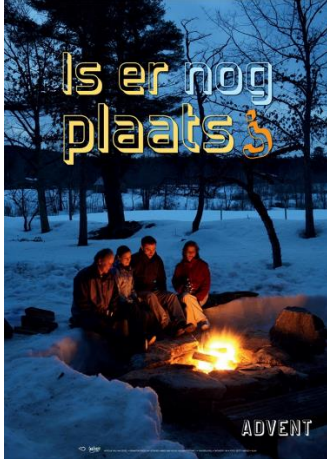
Mensen zijn “bewoond”
door de Geest.
Ze stralen iets goddelijks uit.
Je ziet naar hen op,
je schat ze hoog.

Onbevooroordeeld kijken,
van perspectief wisselen,
meerdere invalshoeken proeven,
doet je anders zien.
Dat breekt je hart en je verstand open.
Je wordt er helemaal stil van.

Leraren zijn fotografen.
Ze nemen jongeren mee
op verkenning en
doorheen de veelzijdige
werkelijkheid.
Soms ontvouwt de groothoeklens
weidse panorama’s.
Een andere keer focust de telelens
op een ongezien detail.

Kijken is een kunst.
De wereld,
de mens én God
zijn bewonderens-waardig.

De zoete inval

Affiche advent 2011
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Je komt iemand toevallig tegen.
Je treft elkaar.
Je komt elkaar tegemoet.
Je gaat anders uit elkaar.

Je kijkt elkaar in de ogen,
je bent een en al oor,
je geniet van het samenzijn.
Een geschenkervaring,
een moment van genade!

In een diepe ontmoeting
mogen we voor elkaar zijn
wie we zijn,

met onze vreugden,
vragen en twijfels,
kwetsbaar en gebroken,
sterk en zwak.

December is advent.
We leven naar Kerstmis toe.
Jaarlijks vieren we
Jezus' komst in de wereld.
Telkens weer wil Hij zich laten vinden.

Eenvoudige herders
kwamen hem op het spoor,
en koningen uit het Oosten.
Ze keerden 'langs een andere weg'
terug naar huis.

Zoals toen laat Hij zich
vandaag ook vinden
in mensen aan de rand,
zoals in kinderen en jongeren
in armoede.
Welzijnszorg zet hen in de kijker
en blok-lettert
"Armoede is geen kinderspel".

De campagne daagt ons uit
Om te bouwen aan gerechtigheid
en Jezus' droom te realiseren:
geen mensen afschrijven,
maar openstaan
voor wie op je weg komt.

Stap voor stap

Foto: Luk Waterschoot

Zie je ze stappen,
in de bergen
en in het vlakke land?
De pelgrims,
zonder veel bagage.
De stok in de hand.
Ieder op eigen tempo.

Stappers klimmen en dalen.
Langs rotsen en verharde wegen,
stevig onder de voeten.
Door water en modder
die aan de schoenen kleeft.

Gelukkig is er je stok,
houvast en toeverlaat,
rustpunt en hulp.
Als je een lied neuriet,
marcheer je vlotter.
Het ritme geeft de cadans aan.
Stap je in stilte,
dan dring je door tot de kern.
Je gaat ad fundum.

Zo gaan mensen dag in dag uit.
Langs ongebaande wegen.
Op weg naar morgen.
Wie met anderen op weg gaat,
moet soms vertragen of
zijn pas versnellen.
Verplegers, leraren, psychologen ...
hebben er ervaring mee.

Ken je de geschiedenis van
Paulus op weg naar Damascus?
Ondersteboven was hij.
Geraakt tot in zijn ziel.
Weg evidenties, weg stok!
Begin maar opnieuw!
Dat is het leven!

Op automatische piloot

Foto: Andreas Janssens

Een gps loodst je feilloos
door het verkeer,
zoals de Witte en
de Gouden Gids,
reis-, tv- en bedrijvenbrochures,
toeristische en juridische
catalogi ... dat doen,
elk op hun terrein.

“Waar u gaat, zal ik gaan,
waar u slaapt, zal ik slapen;
uw volk is mijn volk
en uw God is mijn God”,
zei de jonge Ruth
tot haar schoonmoeder Noömi
op weg van Moab naar Betlehem.

Beide vrouwen lieten zich leiden
door elkaars inzichten en genegenheid.

Sommige leeftochtgenoten
van vlees en bloed
laten diepe indrukken na.
We trekken ons op
aan denkers en zoekers
die bakens uitzetten en
nieuwe horizonten verkennen,
voorbij routine en
encyclopedische kennis.

Denk maar aan De Kleine Prins:
“Met het hart moet men zoeken;
alleen met het hart
kun je goed zien.”
En aan Jezus:
“Ik ben de weg, de waarheid
en het leven ...
Wie op mij vertrouwt
zal hetzelfde doen als Ik.”

Wie is jouw leidsman of -vrouw?
Wie ontsluit voor jou
de ‘achterkant van de dingen’?
En welk type gids ben jij,
ook als onderwijsmens?

Over de grens

Affiche vasten 2012
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Hoger, dieper, verder ...
Het kost een sporter
bloed, zweet en tranen.

Elk jaar is er zo'n
oefentijd voor het leven,
de vastentijd:
veertig dagen
patronen durven loslaten

en grenzen verleggen
om Pasen te bereiken.

Het is de weg van
die man uit Nazaret.
In alle eenvoud leefde Hij,
sober en oprecht.
Mensen en God heel nabij.

Hij stond aan de kant
van gekwetste mensen
en bood hun telkens
nieuwe kansen.

Geërgerd wilden sommigen
Hem weg
en sloegen Hem aan een kruis.
Geen eindpunt,
Maar een nieuw begin.

Hoe gaan wij
deze vastentijd op school
zicht- en voelbaar maken?
Welke grenzen willen we
aanpakken en overschrijden?
Hoe gaan wij naar Pasen toe?

Even uitblazen

Foto: Mia Verbanck

Bergbeklimmers bereiken
samen de top.
Ze genieten volop
van het samenzijn.
En wat een prachtig uitzicht!
Willen we hier onze tent opslaan,
willen we hier blijven voor altijd?

Een piekervaring
geeft vleugels.

Je ziet jezelf
en je metgezellen
met andere ogen.
Een nieuwe adem,
een nieuwe geest
doorstraalt het gezelschap.
Een 'buiten-gewoon'
moment van extase
dat je koestert!

Een ervaring
en stimulans rijker
daal je weer af
naar de vlakke,
naar het leven van alledag.

Met Pasen in het verschiet
nodigt Leeftocht je uit
om zulke extra
gelegenheden te creëren
en te genieten van de
ruimte, de adem, het perspectief!

Oost west, thuis best

Foto: Mia Verbanck

Thuiskomen.
Een spannend moment.

De sleutel past nog.
Ziet alles er nog hetzelfde uit?
Wie wacht me op?

Hoe gaat het mijn familie en vrienden?
Wat zit er bij de post?
Heb ik iets belangrijks gemist?

Wat verwezen kijk je rond.
De vertrouwde vormen,
de bekende geuren
komen je tegemoet.
Vreemd hoe ze toch
anders lijken.

Weken lag je tempo anders.
Traag en heel bewust stap je
nog in de pelgrimspas.
Wat gaat het leven snel!

Pik je weer in?
Of ga je nieuwe wegen?
Welke plek geef je je ervaringen
van onderweg?

Het hele leven is een pelgrimstocht.
En thuiskomen is een kunst!

Tussen droom en herinnering

Foto: Mia Verbanck

De reis, ze is voorbij,
dit is al wat er blijft voor mij:
een ansicht en herinneringen.

Wim Sonneveld zal
ons deze persiflage vergeven ...

Wat zou je bij het einde
van dit schooljaar neerpennen

op jouw ansichtkaart?
Wat wil je bewaren als aandenken,
als 'souvenir' voor later?

Projecteer de film van het schooljaar
op je netvlies ...
Wat heeft er indruk gemaakt?
Wat beklijft er
in het zicht van de meet?
Wat maakt je rijker?
Wat stemt je droef?

En wat komt er
op jouw evaluatiefiche
en die van je leerlingen?

De vakantie dient zich aan.
Welke plannen en voornemens
heb je gemaakt?
Thuis blijven?
Of koffers pakken en wegwezen?

Koen Lemmens

Jaargang 28
2012 - 2013

Van boven naar onder, van links naar rechts

Weer of geen weer

Geschreven of gedrukt

Handen uit de mouwen

Speel je troef uit

In de wandelgangen

En dan is er stilte

Aan tafel

Waar is dat feestje?

Voel je goed in je vel

Schatten op zolder

De ziel van jouw school ...

Staat jouw school tussen huizen,
als een sierlijk medaillon
ingepast in het kader van de stad?

Of telt ze vele paviljoenen in het
groen,
te midden van sportvelden
in een landelijke gemeente?

Een oud gebouw kraakt,
maar straalt ook charme uit:
je botst er op verloren hoekjes
En mysterieuze plaatsen.
Ben je er ooit op zolder,
in de kelder of de kapel geweest?

Een nieuwbouw oogt mooi en net,
is stevig gefundeerd
en voorzien van alle comfort.
Zijn geschiedenis is kort ...

Elke school heeft een eigen cachet,
een eigen grondplan,
grillig als een labyrint
of doordacht
als een wiskundige figuur.

Hoogbouw of laagbouw,
om het even,
elke school heeft een eigen ziel.
De mensen maken haar tot wat ze is.
Gisteren, vandaag en morgen.
Welke adem waait er door de gangen
van jouw school?

Schoolpoort

Foto: Ludwig Lybeert

Ouders kamperen in hun mobilhome voor de schoolpoort om dochter- of zoonlief te kunnen inschrijven in hun geprefereerde school ...

Na een drama leggen mensen er bloemen neer om hun steun te betuigen aan de getroffen families en slachtoffers.

Verkeerd geparkeerde wagens, versperde voet- en fietspaden ...

Gaat uw ritje naar de school ook gepaard met ochtendstress en ergernis?

Boysband scoorde enkele jaren geleden een hit met “Blijf aan de schoolpoort staan. Want ik, ik kom eraan. En neem je voor altijd mee, wowohohoo.”

Metingen naar de luchtkwaliteit bij de schoolingang in stadscentra of bij drukke wegen geven te hoge concentraties fijn stof aan, schadelijk voor de gezondheid.

De politie hield een grote drugsactie, toen leerlingen de school binnengingen of verlieten. Enkele jongeren liepen tegen de lamp.

Gesloten schoolpoorten in het vooruitzicht!

De onderwijsvakbonden roepen op tot staking.

De schoolpoort, een dagelijkse informele ontmoetingsplaats, sas tussen de wereld binnen en het leven buiten. Plaats van in- en uitstroom, rustig of gehaast, bang of blij.

Balie om je te melden, plek om te blijven hangen. Nu eens gaat de deur open, dan weer valt ze in het slot.

Een zoen, een knuffel, een babbel, een traan, een groet ... Er heerst een drukte van belang. Is God ook een welkome gast?

De pc en het kopieerapparaat aan het woord

Foto: Ludwig Lybeert

In een school wordt nogal wat bedacht,
gecommuniceerd, gesproken,
geschreven, opgeslagen,
online gezet, geprint en gedrukt!

Ik sta er rood gloeiend bij.
Hoe hoog zou de rekening voor papier,
inkt, sticks ...
hier wel oplopen?
En wordt de auteurswet nageleefd?

Wat ik allemaal moet produceren:
een uitnodiging voor een feest,
lesmateriaal, de schoolkrant,
een bezinningsmoment,
de agenda en het verslag van een
vergadering,
het opvoedingsproject,
het programma van een uitstap
of culturele avond ...
een brede waaier aan publicaties,
je mag wel spreken van een grote
verscheidenheid!

Sec zijn de omzendbrieven opgesteld,
en helder ziet de informatiestroom
eruit die ik dagelijks verwerk.
Beziel(en)d klinkt de oproep
en doorleefd het ervaringsbericht.
Zoveel genres, zoveel stijlen ...
Alle documenten die ik kopieer,
zijn voorzien van een eigen logo
en worden gesteld in een herkenbare
huisstijl.

Wat wordt er bij jou op school
daarbij gedacht en gefluisterd?

Handen uit de mouwen

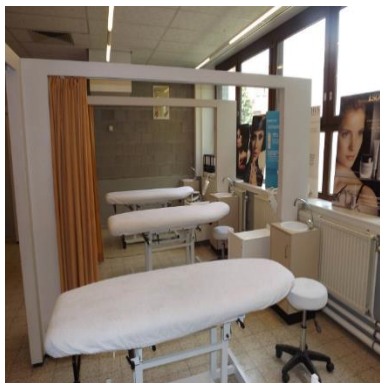

Foto: Ludwig Lybeert

Atelier

Ateliers zijn werkplaatsen,
Laboratoria
van proefondervindelijk leren.
Waar jonge mensen en leraren
samen experimenterend op stap gaan.

Kinderen leven zich uit met klei, karton,
kurk, wol, piepschuim, afval
en dingen uit de natuur.
Ze hebben zin in tekenen, schilderen,
knippen, plakken, drukken,
spuiten, snijden, inkten,
drukken, boetseren, recycleren ...

Jongeren verkennen heel wat
materialen.
Hout, metaal, papier, glas,
stoffen, koper en zink,
chemische en digitale elementen
geven hun geheimen prijs ...
Sommigen zijn gefascineerd door woord,
klank, beeld, beweging, ritme ...
Nog anderen lopen stage in de zorg-
schoonheids-, of de voedingssector.
Elke afdeling legt zijn klemtonen.

Het begint met een idee.
Boeiend en leerzaam is dan de weg
van ontwerp naar uitvoering,
van concept naar productie.

Iedereen wordt aangesproken
op zijn vaardigheden.
En spijkert zijn technieken bij.
Hoofd, hart en handen
zijn in het geding.
Het ganse lichaam,
de hele mens doet mee.

Wat in het atelier tot stand komt,
is nuttig, kunstig of artistiek.
Ateliers bruisen van creativiteit,
expressie en teamgeest.

Is niet elke school één groot atelier
als voorbereiding op het leven?

Speel je troef uit

Affiche advent 2012
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Speelplaats

Op de speelplaats klopt
het hart van de school.
Daar leef je je ten volle uit.

Er is volop actie: ravotten,
rennen, hinkelen,
touwte springen, verstoppertje spelen,
klimmen, sporten ...

Maar er leeft ook stil plezier: lezen,
gezelschapsspelen, plannen smeden
en veel praten en babbelen ...

De speelplaats is een plek van
amusement, fantasie en ontmoeting.
Daar kom je op adem,
ben je ontspannen jezelf
en leer je elkaar anders kennen.
Ruzie, pesten en uitsluiten
horen er niet thuis.

Als je toezicht hebt, kijk je je ogen uit
en heb je de handen vol.
En wie zich ervoor open stelt,
wordt gegarandeerd aangesproken.

Op de speelplaats past geen komedie,
hier zet ieder zijn joker in
op saamenhorigheid en vriendschap.
Enkel harten zijn hier troef.

Beantwoordt jouw speelplaats
aan haar doel?
Biedt ze kinderen en jongeren een
warm onthaal en geborgenheid?
Wat kan er nog verbeterd worden?
Welke troeven heeft ze nog
achter de hand?

In de wandelgangen

Foto: Ludwig Lybeert

Het klinkt eerder geheimzinnig.
Alsof er 'in de coulissen'
enkel geroddeld wordt
en gesprekken er het daglicht schuwen.

Gangen zijn als aders.
Open, ook wel eens dicht gestibd
als ze de massa niet kunnen slikken.

Ze zijn rechtlijnig
of kronkelen zich een weg
doorheen het gebouw.

Een gang maakt verbinding,
brengt je van het ene punt
naar het andere.
Mensen komen en gaan.
Gehaast of langzaam.
Met de stroom mee
of tegen de richting in ...
Ze zijn onderweg.

'En passant' stoot je elkaar aan
of wissel je een snelle blik.
Je houdt halt voor een kort gesprek.
Kostbare momenten!

(Zuilen)gangen en gaanderijen
zijn oorden van informeel contact,
toevallig of gezocht.

Wat zou een station, een ziekenhuis,
een winkelcentrum, een school ...
zijn zonder gangen?

En dan is er stilte

DE KERN VAN ALLE DINGEN
IS STIL EN EINDELOOS.
Felix Timmermans

Foto: Mia Verbanck

Als alle geluid verstomt in de bergen,
in een bos, een natuurgebied ...
beleef je een overweldigende ervaring.
IJzingwekkend!

Stilzwijgen aan het ziekbed
van een geliefde,
stilte in eenzame momenten
kan confronterend zijn
en angstaanjagend.

Een minuut ingetogenheid
in een stadion of een kerk,
op de begraafplaats,

het werk, de school ...
Een sprekend gebaar.
Een pakkend teken van verbondenheid,
alle woorden voorbij.

Vele gebeurtenissen in het leven
ontroeren en doen 'stil vallen':
een filmfragment, een tekst, een foto,
een muziekstuk, een behaald resultaat,
een ontmoeting, een innige omhelzing,
de geboorte van een kind,
de dood van een geliefde ...

Wij, mensen, hebben stilte broodnodig:
momenten en een plaats
om ons terug te trekken,
om bij onszelf te komen.
Stilte voert naar de kern.
Daar worden concentratie, kalmte,
sereniteit, ontvankelijkheid,
mededogen en wijsheid geboren.

Daarom zal elke school kinderen en
jongeren vormen van stilte leren
ontdekken, kansen tot verstillings-
scheppen en bevorderen.
Hoe is jouw school vind- en oefenplaats
van stilte, vingerwijzing naar wat
onzegbaar is?
Zeker in deze vastentijd,
de boog die Aswoensdag
met Pasen verbindt.

Aan tafel

Affiche vasten 2013
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Foto: Ludwig Lybeert

Zet je ogen en oren wijd open,
want we bezoeken vandaag de refter.
Zie je de joelende bende binnenkomen?
Hoor je ze praten, honderduit?

Wat schaft de pot vandaag?
Wat zit er in jouw brooddoos?
Hé, Jasmien vergat de hare thuis.
Zullen we delen?

De hele wereld is één grote tafel,
maar de koek is ongelijk verdeeld.
Mensen lijden honger.
Of hebben niet genoeg.
Wat kunnen wij daaraan doen?

De vasten is een tijd van inkeer
en bewustwording.
Een reflectie op je eigen leven,
op je relaties met anderen
dichtbij en veraf.
Zo kom je tot versoering,
verzoening en solidariteit, wereldwijd.

Waar is dat feestje?

Foto: Ludwig Lybeert

Feesten zit de mens
ingebakken!
Bij speciale gelegenheden
en op het ritme van het jaar.
Aanknopingspunten
zijn er te over.

Wereldwijd wordt er gevierd.
Uitbundig en ingetogen.
Ernstig en ludiek.
Multiform en multireligieus.
Zang, dans, declamatie,
een film, een maaltijd,
een ceremonie en ritueel ...
ze horen erbij.

Feesten zijn ankerpunten, mijlpalen.
Momenten om te gedenken,
te herdenken, te vieren
met een lach en een traan.
Koester ze.
Ze scheppen verbinding met
onzelf, met medemensen en God.

Het leven vieren
is een kunst.
De voorbereiding is even belangrijk
als het feest zelf.
Nadien kan je terugblikken
en nagenieten.

Welke feesten markeer je
in jullie schoolkalender?

Voel je goed in je vel

Foto: Ludwig Lybeert

Sportzaal

‘Een gezonde geest
in een gezond lichaam.’
Het is een eeuwenoud citaat
van de Latijnse satiredichter
Juvenalis.
Het gekende adagium ook van
de Olympische Spelen.

Gezond ben je pas, als lichaam, geest
en gevoel in harmonie zijn.
Een mens is immers een geheel.
En gezondheid is meer dan
‘niet ziek zijn’.

Een ‘gezonde school’
zet in op het welbevinden
van mensen.
Ze zoekt naar een evenwichtige balans
tussen spanning en ontspanning,
tussen beweging en rust.
Ze streeft naar ruimte en
een groene omgeving.
Deuren en vensters staan er
wijd open, gericht op de wereld.
Men mag er kritisch en vrij denken.
Alle participanten worden
uitgenodigd tot betrokkenheid.
Teamgeest is er belangrijker
dan competitiedenken.

Misschien staan in jullie
opvoedingsproject
nog andere sleutelbegrippen
die de heelheid van mensen
bevorderen?

Schatten op zolder

Foto: Ludwig Lybeert

Heeft jouw school een zolder
of kelder?
En ben je er ooit geweest?
Heeft hij zijn geheimen al
prijsgegeven?

Afgedankte spullen
staan er naast kostbare relikwieën.
Je vindt er van alles wat:
Sint-Jozef en de oude schoolvlag,

stoffige kostuums van
toneelvoorstellingen en optochten,
boeken en schriften van vroeger,
vergeelde foto's die spreken
van vervlogen tijden,
van proclamaties, uitstappen
en lessen ...
Zoveel tastbare herinneringen,
soms achteloos neergegoid,
soms netjes geordend.

De zolder of de kelder herbergen vaak
het collectieve geheugen van de school.
Gooi wat je vindt, zomaar niet weg.
Klamp je er ook niet aan vast.
Koester ze als vrucht van inzet
en tijdsgebonden inzicht.
Bezie ze als een momentopname,
als een etappe op de weg
van gisteren naar morgen.

Wacht niet tot de school jubileert
om de zolder of kelder te bezoeken.
Snuffel er nu en dan eens rond.
En rakel herinneringen op.
Zo krijgen ze vandaag al
een zin en een betekenis die
het puur historische overstijgen.

Koen Lemmens

Jaargang 29
2013 - 2014

Met open armen

In vuur en vlam

Buiten de tijd

Met hart en ziel

Tegen de stroom in

In geuren en kleuren

Door merg en been

Met grote ogen

In de wolken

Uit één stuk

Oprapen of laten liggen

Foto: Mia Verbanck

Je kuiert langs het strand,
je maakt een bergwandeling,
je fietst of wandelt op het platteland.
Een toevallige steen
kan je aandacht trekken.
Of speur je met arendsogen naar
een aanwinst voor je collectie?

Wat er ook van zij,
je zal wel halt houden
en je vondst van dichterbij bekijken.
Wellicht neem je de steen in je hand,
je draait hem om en om,
en je voelt wat hij je te zeggen heeft.

Zijn kleuren en vormen,
zijn hard- of zachtheid,
zijn ruwe trekken of gepolijste uitzicht
trekken je aan of stoten je af.

Het kan een kleine kiezel zijn,
een hoekige kei,
een gladde platte steen,
uitgesleten door wind, zand, water ...
een stuk blauwachtige rots,
wit dooraderd,
een verweerde grijze massa,
zandkleurige mergel,
of een harde blok graniet of marmer.

Misschien vind je op je pad
wel een kostbare steen,
rood als robijn,
groen als smaragd, jade of malachiet,
violet als een amethyst,
fonkelend als een saffier
of een diamant ...

Wat er ook van zij,
wat doe je ermee?
Welke raap je op
en waarom?
En welke laat je
om een of andere reden liggen?
Ervaringen zijn als zwerfstenen
of stapstenen op onze levensweg.
De ene is klein en schuurt
als een kiezel in je schoen.

(vervolg zie ommezijde)

Een andere verplettert je bijna
door zijn omvang,
zo groot als een rotsblok.
Sommige koester je,
omdat ze zeldzaam zijn
als een edelsteen.

Ze doen zich aan ons voor
of we zoeken ze bewust op.
Wat ervaringen ook voor ons betekenen
of met ons doen,
ze hebben ons iets te zeggen.
Over onszelf,
over onze omgang met anderen,
over de zin die we in ons leven
zien en vinden.

Sommige belevenissen
doen zich dagelijks voor,
andere eerder uitzonderlijk.
Wat naar de diepte gaat,
houdt een vingerwijzing in
naar wat ons overstijgt,

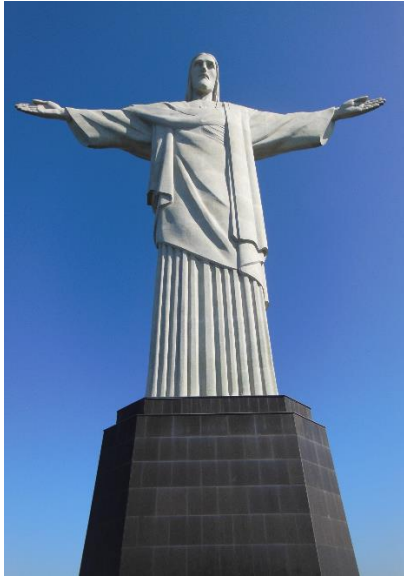
een spoor naar mysterieuze
Aanwezigheid.
Daar is God in het geding.

Leeftocht wil een poging wagen
om tien kansen tot spirituele groei
op het spoor te komen en
in het schoolleven te laten spreken:
hartelijkheid, passie, time-out,
aanwezigheid, weerbarstigheid,
verbeeldingskracht, ontroering,
verwondering, ruimte en samenhang.

Aan ons om onze fijngevoeligheid
aan te scherpen,
om kansen te zien,
om erin te geloven
en ze aan te grijpen.
Hopelijk kan je er ook over praten met
collega's.

Welke ervaringen raap je op?
En welke laat je liggen?

Met open armen

Christus de Verlosser 'Cristo Redentor'
in Rio de Janeiro © IJD

Hartelijkheid al eens opgezocht
in een woordenboek?

Je krijgt een reeks 'aardige' woorden:
warme genegenheid,
gulheid, jovialiteit en gastvrijheid,
vriendelijkheid en
vriendschappelijkheid,

gevoeligheid, liefde en innigheid,
liefkozing, tederheid en zachtheid.

Als je deze woorden traag leest,
kan je je bij elk ervan wat
voorstellen en voelen.

Je ziet mensen
sprekende gebaren maken:
met open armen iemand verwelkomen,
een amicaal schouderklopje geven,
even glimlachen of een brede smile
tevoorschijn toveren,
knipogen, de oren spitsen ...
Spontaan leg je je genegenheid in
een warme handdruk, een knuffel,
een zoen, een zachte streling ...

Ook woorden komen er aan te pas,
want waar het hart van vol is,
daar loopt de mond van over,
zegt een spreekwoord terecht.

Hartelijkheid is een ruwe diamant
die je moet zagen en kloven,
snijden en slijpen.
Gepolijst gaat hij schitteren
en fonkelen
in al zijn facetten!

Van hartelijkheid krijgt
elke mens het warm van binnen!

In vuur en vlam

Foto: Els De Smet

Er zijn zoveel dingen in je leven
waarin je kan opgaan.
Waarvoor je in lichterlaaie kan staan.
Die je met passie en gedrevenheid
kan verrichten.
Je kan een verwoed verzamelaar zijn,
een hobby gepassioneerd uitoefenen
of erg toegewijd je job doen.

Lesgeven is zo'n passievol werk.
Met jonge mensen op weg gaan,
hen geestdriftig inwijden
in zoveel leergebieden,
begeesterd vertellen
over wat je boeit,
geanimeerd met hen in gesprek gaan,
vurig geloven in hun capaciteiten ...

Een bevlogen en geëngageerde
onderwijzers
loopt het vuur uit de sloffen,
doet de vonk overslaan
en wordt niet snel vergeten.
Mensen met charisma
delen hun passie
en begeistere anderen.
Ze zetten hen in vuur en vlam.

Vanwaar komt die bezieling,
dat laaiend enthousiasme?
In ons diepste binnenste
brandt dat heilig vuur,
daar waar God woont!
Want het Griekse *en-thou-siasme*
betekent niet meer of minder
dan God in ons.

Buiten de tijd

Foto: Mia Verbanck

Tussen verleden
en toekomst
ligt het heden.

De tijd geeft structuur
aan ons leven.
We meten hem secuur
en precies.
We delen hem op,
we delen hem in.
Dat is de uiterlijke tijd
van roosters,
afspraken, agenda's
en deadlines.
Soms hollen we wel
tegen de klok aan.
Tot de dwingende
ratrace

ons vervreemdt
van onszelf en
de klokkentijd ons te
pletter doet lopen.

Er is nog een andere
tijd, diep in onszelf.
Het is de tijd van
reflectie
en creativiteit,
van innerlijke groei
en ontwikkeling,
van menselijkheid
en ontspanning,
van wachten en niets
doen, van zich vervelen
en dagdromen,
van herinneringen
en luchtkastelen.
De tijd van sport
en spel, van flow,
van filosoferen en
een diepgaand gesprek,
van musiceren
en tekenen.

Tijd
voor een ziekenbezoek,
vrijwilligerswerk,
een concert,
een terrasje,

een boek ...
Die persoonlijke tijd
ervaren we.
Het is in de innerlijke
tijd, in de stilte,
in de leegte soms,
dat we – zoals de
profeet Elia –
misschien oog in oog
met God
komen te staan.

Leven in harmonie
is zoeken
naar een evenwicht
tussen actie
en contemplatie,
tussen werk en rust,
tussen drukte en stilte.
Hoe leg jij het aan
boord?
Wacht niet tot een
schokkende gebeurtenis
of een burn out
je dwingt
om tijd te maken.
Er doen zich dagelijks
kansen voor!
Oprapen
of laten liggen?

Met hart en ziel

Affiche advent 2013
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Alert zijn voor kansen tot verdieping
in het leven van alledag,
dat is de opdracht
die deze jaargang zich tot taak stelde.
Na hartelijkheid, passie, en time-out
is het nu de beurt aan aanwezigheid.

We bedoelen niet alleen
de gewone tegenwoordigheid
die je moet bevestigen
als je naam afgeroepen wordt.
Het gaat om échte presentie.
Om totale beschikbaarheid.

Je bent dus met je volle aandacht
en hart bij de mensen
en bij de zaak.

Helemaal aanspreekbaar
en inzetbaar ben je.
De kwaliteit van ZIJN primeert.
In het Mozesverhaal openbaarde
God zich als 'Ik zal er zijn voor u'.
Geraakt door het wel en wee
van de mensen
wilde Hij dicht bij hen zijn.
Jezus heeft die nabijheid voluit
gestalte gegeven.

Hij was er voor mensen,
onvoorwaardelijk,
vooral voor hen die uit de boot vallen.
Elk jaar herdenken we zijn geboorte.
In de advent leven we
naar Kerstmis toe.
Een tijd bij uitstek om zijn voorbeeld
na te volgen en er te ZIJN
voor mensen die het nodig hebben.
Zoals de mensen in armoede
op het platteland
op wie Welzijnszorg
de aandacht vestigt.
Een kans. Oprapen of laten liggen?

Tegen de stroom in

Foto: Els De Smet

Je staat
's ochtends op,
kijkt in de spiegel
en ziet
dat er met je haar
niets aan te
vangen valt.
Een weerborstel
speelt je parten.

Weerbarstig is
het gedicht
dat zijn betekenis
zomaar niet
prijsgeeft.
Of het taaie
vraagstuk dat je
kopbrekens bezorgt

en zich moeilijk
oplossen laat.

Balsturig, koppig
en tegendraads is
de jongere
die zich afzet
tegen wetten,
regels en gezag,
in zijn zoektocht
naar zijn
identiteit.
Elke mens botst op
weerstanden in
zichzelf.

Papier dat niet wil
scheuren,
hout dat zich niet
voegt,
materiaal kan stug
of moeilijk te
bewerken zijn.

Individuele
mensen, teams,
werkelijkheden en
organisaties
kunnen halsstarrig,
weerspannig,

hardleers of
recalcitrant zijn.
Veranderingen
botsen nogal eens
op weerstand.

Wie niet gauw
buigt, wordt snel
ervaren
als rebels, dwars
en onhandelbaar.
Wie zich niet schikt
en weerwerk biedt,
strijkt immers
tegen de haren in.

Weerbarstigheid
wordt – onterecht
– nogal eens
verengd tot
eigenwijsheid,
eigenzinnigheid en
stijfhoofdigheid.

Zonder
dwarsliggers rijden
er evenwel geen
treinen!
Wie weerbarstig is,
geeft blijk van

een sterk karakter
– een kwaliteit!

Om problemen of
conflicten te
hanteren,
om materiaal te
bewerken,
zijn aandacht en
weerbaarheid
nodig,
doorzettings-
vermogen én
creativiteit.
“Weerstand bieden
is scheppen;
scheppen is
weerstand
bieden.”
zei de Fransman
Stéphane Hessel.

Weerbarstigheid,
een begrip
om je tanden op
stuk te bijten.
Oprapen of laten
liggen?

1314_05

In geuren en kleuren

Tekening: Fien Van Eycken

Mensen kunnen zich empathisch inleven. Ze kunnen ook gebeurtenissen of personen bedenken die niet bestaan, die onmogelijk kunnen bestaan of waarvan het bestaan niet bewezen is. Dit vermogen noemt men verbeeldingskracht of fantasie.

Kinderen hebben nog een rijke en levendige verbeelding. Hun monsters en uitgevonden wezens tarten elke verbeelding!

Al zijn er ook kinderen die weinig of geen fantasie hebben. Andere leven zich zo in een rol in dat ze zich er moeilijk kunnen van losmaken.

De filosoof en de kunstenaar zien haar als een instrument om meer van ons innerlijk en onze cultuur te begrijpen. Om nieuwe werkelijkheden te scheppen.

Onze fantasie leeft zich uit in beeld, taal en dromen. En ze kan ook prikkels krijgen uit verhalen, boeken, magazines, foto's, films, televisieprogramma's ...

Verbeeldingskracht gaat hand in hand met creativiteit, met nieuwe ideeën en initiatieven ... al kan je verbeelding je illusies bezorgen, op hol slaan of je doen vluchten uit de werkelijkheid.

Verbeelding is een kracht die het leven verdiept. Oprapen of laten liggen?

Door merg en been

Affiche vasten 2014
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Op Facebook, in sms'jes en mails
zijn ze niet meer weg te denken,
de boze, blije, angstige, verdrietige,
verraste, opgewonden
en hatelijke gezichtjes,
de emot(ion-)icons
die onze boodschap kracht bijzetten.

Gebeurtenissen, gedachten, fantasieën
prikkelen en beroeren ons.
Ze roepen spontaan reacties op.

Met een klik springt
ons innerlijk slot los.
We zijn geroerd, geraakt, getroffen.

We voelen het diep van binnen,
in onze ziel,
in ons gemoed én in ons lichaam:
we krijgen een krop in de keel,
ons hart slaat over,
we hebben hoofdpijn,
oorsuizingen of buikpijn ...

Anderen kunnen onze bewegingheid
aflezen aan ons gedrag
en onze lichaamstaal.
Je tovert een vertederde glimlach
tevoorschijn.
Zilte tranen wellen op.
Je balt je vuisten.
Je fronst je wenkbrauwen.
Je ogen spuwen vuur.
Een lach verradt je uitgelatenheid.
Je neus krult van afschuw.
Een kleine siddering vaart door je heen
...

Emotie grijpt je naar de keel,
raakt je tot in je ingewanden.
Ontroering kan zo machtig zijn dat je je
aangeslagen, ontsteld, onthutst,
ontdaan, ontzet, geschokt,
overrompeld ... voelt,
en je echt in rep en roer staat!

(vervolg zie ommezijde)

Pijn en mensonterende situaties
zijn zo hartverscheurend
dat ze door merg en been gaan.

Wie het veelkleurig palet van emoties verkende,
is een fijnbesnaarde virtuoos.
Hij is een rijk mens.
Vastentijd, zes weken tijd
om je te laten beroeren,
om je gevoeligheid te verbreden,
te verdiepen en te verhogen,
om naar de kern te gaan.
Oprapen of laten liggen?

Met grote ogen

Foto: Els De Smet

“ ‘k Zag twee beren broodjes smeren,
O dat was een wonder!
't Was een wonder boven wonder
dat die beren smeren konden ...”

Zingende kleuters
glunderen van de pret.
Kinderen kunnen zich vermeien
in gewone en buitengewone dingen ...

“Het onmogelijke doen we meteen,
wonderen duren iets langer
en op verzoek kunnen we nog toveren
ook”, stond te lezen in het
advocatenkantoor.

Wie gelooft er (nog) in wonderen?

Veel kunnen we verklaren ...
Sommige gebeurtenissen raken
evenwel zo diep,
ze zijn zo opzienbarend,
verrassend of bevreemdend,
dat we eerbiedig stilvallen en
enkel nog kunnen stamelen:
“God, wat een wonder ...!”

“Verwondering is het begin
van de wijsheid”, zei Plato.
En Immanuel Kant schreef:
“Twee dingen vervullen het gemoed
met steeds nieuwe en steeds
toenemende bewondering en ontzag,
hoe vaker en intenser het nadenken
zich erop toelegt:
de sterrenhemel boven mij
en de morele wet in mij.”

Wie je ontzag afdwingt en hoogacht,
wat je met egard en consideratie
behandelt, waardeer je.
Verwondering gaat dan
spontaan over in bewondering.

Leeftocht verkent deze keer
een wondere wereld.
Oprapen of laten liggen?

In de wolken

Foto: Mia Verbanck

Met je hoofd in de wolken
en je voeten op de grond.
Een mens situeert zich
tussen hemel en aarde,
in de ruimte.

Laten we de kosmos of het heelal
meteen buiten beschouwing laten.
We willen het vooral hebben over
de letterlijke en figuurlijke ruimte
die we ervaren, rond en in ons.

Door onze omvang
nemen we zelf plaats in
en we situeren ons fysiek
in de ruimte rondom ons,

in gebouwen, kamers, zalen,
vertrekken, pleinen, lanen,
in de zee en de lucht.
Ruimte kan begrensd
of onbegrensd zijn,
open of gesloten, openbaar of privé,
We ervaren ze als prettig en weids
of beperkt en beklemmend.
Mensen hebben bewegingsruimte nodig.

Maar ook figuurlijk hebben we
ruimte nodig.
Vrije ruimte om te denken,
te voelen
en ongehinderd te spreken.
Ruimte om een ander te ontmoeten
in zijn uniciteit.
Gewijde ruimte
om rustig te worden,
stil te vallen
en God
te ontmoeten.
Ruimte diep in ons hart
om bij de bron te komen
van ons bestaan.

Ruimte kan je geven, aanbieden,
nemen en maken.
Leeftocht wenst je
een ruimdenkende geest
en een open hart
en een zee van ruimte!

Uit één stuk

Foto: Els De Smet

De beelden van de parels, de draden, de lichaamsdelen, de bomen en het papier in dit nummer spreken boekdelen: mensen, gebeurtenissen en dingen zijn met elkaar verbonden als schakels in een ketting.

Overall liggen er dwarsverbindingen en linken.
Alles heeft een context en een setting.
Relaties en structuren maken verbanden.
Oorzaak en gevolg zorgen voor samenhang en wisselwerking.
Mensen ontdekken
– al is het soms maar achteraf –
een rode draad, een lijn,
een perspectief.

We bouwen relaties en connecties uit.
Want we voelen ons verwant en verbonden.

Privé en zakelijk sluiten we verbintenissen af: vriendschappen en samenlevingsverbanden, contracten, deals, joint ventures, fusies ...

We maken ons lid van groepen en kringen.
We vormen teams en gemeenschappen.
Het wereldwijde netwerk maakt ons tot lot- en tochtgenoten.

Aan sommige mensen en zaken zijn we gehecht, ja soms ook verknocht.
Scheiden doet dan lijden.
We zoeken naar affiniteit en continuïteit.
We streven naar coherentie, cohesie en consistentie in ons leven.
Naar de dragende grond ook van al wat bestaat.
En wie Jezus volgt, komt uit bij God.

Op een scharniermoment in het schoolleven nodigt Leeftocht uit om in die zin terug te kijken en vooruit te kijken.
Oprapen of laten liggen?

Koen Lemmens

Jaargang 30
2014 - 2015

Bliksem

Dans

Steen

Droom

Wit

Schaduw

Zout

Spiegel

Tent

Parfum

Tussen taal en teken

Foto: Andreas Janssens

Wat we denken en voelen,
proberen we met anderen te delen.
Van kleins af aan
leren we ons uitdrukken
in TAAL EN TEKEN.
Sprekend en schrijvend,
met gebaren en gestes,
communiceren we wat ons overkomt,
beroert, treft, overstijgt.

Zender en ontvanger begrijpen elkaar,
als ze elkaars taal verstaan,
met of zonder woorden.

Er zijn vele soorten ‘taal’:
to the point of verhullend,
verwijzend en zakelijk,
poëtisch of enkel voor ingewijden ...

Leeftocht neemt je dit jaar mee
in de wereld van SYMBOLEN.
Ze zijn wat ze zijn.
En toch ook weer niet.
Ze verwijzen, roepen op, suggereren.
Ze brengen je verder dan
wat je hoort, ziet, ruikt, smaakt ...
Soms spreken ze voor zichzelf.
Soms hebben ze
een begeleidend woord nodig,
een duiding.
Hoe dan ook, ze hebben kracht
en scheppen verbondenheid.

Onze wereld zit vol symbolen
die ontmoeting en dialoog uitlokken
en een diepere zin kunnen geven
aan ons leven.
De redactie van Leeftocht
koos er tien uit
die behoren tot het alledaagse
en toch ook een VENSTER openen
op het hogere dat christenen
God noemen.

Leeftocht 2014-2015
beweegt zich
TUSSEN TAAL EN TEKEN.

Bliksem

© PIXABAY

Als er onweer in de lucht hangt,
smeer je hem best als de bliksem!
Ook al hebben we wetenschappelijk
inzicht in het spektakel
dat een onweer ten tonele voert,
donder en bliksem blijven
een machtig schouwspel
dat vaak horen en zien doet vergaan!

De bliksem verbindt hemel en aarde.
Water en vuur vergezellen hem.
Hij is supersnel en krachtig.
Niet te pakken!

Geen wonder dat het optreden
van God en goden wereldwijd
gepaard gaat met hemels geknetter
en gerommel.

De bliksem kan inslaan.
O wee als dat zich letterlijk voordoet,
want je kan er het leven bij inschieten.
Geleiders en bliksemafleiders
zijn ook nodig
om hoog oplaaierende emoties
te ontladen
en conflicten te kanaliseren.

Een “coup de foudre”
doet de vonk overslaan
en bewerkt liefde
op het eerste gezicht.
Een plotse ingeving,
een flitsend inzicht van godweetwaar,
een gebeurtenis die je leven
overhoop haalt
in sneltreinvaart:
ze openen een venster
op nieuwe toekomst,
ze raken aan een wereld
die ons overstijgt,
ze zijn een verwijzing
naar de Geest van God
die werkzaam is
TUSSEN TAAL EN TEKEN.

Dans

© Ballet- en Dansacademie Pas de Chat

Dansen is bewegen.
Meestal op muziek.
Dansen heeft alles te maken
met gratie en kracht,
balans en expressie,
inspanning en ontspanning,
plezier en discipline.
En oefening baart kunst!

Dansen doe je alleen.
Met twee of in groep.
Via lichaamstaal beelden we
intense gevoelens uit:
angst, woede, verdriet én vreugde.
Of vertolken we gedachten en ideeën.
Woordeloos en meeslepend.

Al dansend verbindt de mens zich
met zijn diepste kern,
met de andere én met God.
In dansen ga je helemaal op.
Je geest, hart en ziel zijn in harmonie.
Je maakt je leeg,
je maakt je vrij om vol te stromen
met nieuwe adem.
Zo kan je in vervoering geraken,
in extase of trance.

Wereldwijd maken dansen deel uit
van rituelen en ceremonies:
symbolische bewegingen
drukken uit waarvan men leeft.

De dans
symbool in een wereld
TUSSEN TAAL EN TEKEN.

Steen

Foto: Mia Verbanck

We gedenken en herdenken
gebeurtenissen, mensen en plaatsen,
in ons persoonlijk leven
en in onze samenleving.
Ze laten onuitwisbare sporen na
in ons hart en in ons leven.

We willen de herinnering
in stand houden en bestendigen.
Gedenkplaten en monumenten
in duurzame materialen
stellen hen aanwezig.
Opschriften, symbolen,
houdingen en gebaren

vertolken de gevoelens
en de boodschap
die we willen doorgeven.

Het verleden
leeft zo verder in het heden.
Stapsteen en sleutel voor de toekomst.
Een schakel tussen generaties.

Gedenksteden zijn krachtige getuigen.
Ze verwijzen ons naar mensen
die we lief hadden,
die we eren om hun verdiensten,
die we huldigen om
hun trouw aan een ideaal ...

We staan deze maand speciaal stil bij
de miljoenen militairen en burgers
die wereldwijd de dood vonden
in De Grote Oorlog.
En we gedenken ook
onze lieve familieleden
en vrienden die ons voorgingen
naar een nieuw leven na de dood.

Als stenen konden spreken ...
De steen,
symbool in een wereld
TUSSEN TAAL EN TEKEN.

Droom

Affiche advent 2014
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

“Het was maar een droom”, zei ze.
Misschien klinkt hier
ontgoocheling door:
het was maar fantasie, een illusie,
zinsbegoocheling, inbeelding of waan.
Of slaakte ze eerder
een zucht van opluchting?
“De nachtmerrie is voorbij,
alles is nu goed.”

Over die hersenactiviteit
tijdens onze slaap
en over mogelijke droomverklaringen

willen we het verder niet hebben.
Droom is in deze jaargang
“tussen taal en teken”
een symbolisch geladen woord.

We hebben droombeelden,
idealen en visioenen nodig. Ze zetten
ons op weg naar toekomst,
naar een samenleving
met kansen voor iedereen.
“I have a dream ...”

In verhalen, gedichten, films ...
komen dromen vaak voor.
Het zijn vindplaatsen van ingevingen,
bemoedigende boodschappen
en toekomstvoorspellingen.

Datzelfde literair procedé
treffen we ook in de Bijbel aan.
God spreekt met mensen via dromen:
Hij waarschuwt hen, stelt hen gerust,
openbaart hun nieuwe perspectieven.

Zulke dromen kunnen keerpunt zijn.
Zo ook voor de drie wijzen
die langs een andere weg
naar huis terugkeerden.

De droom,
symbool in een wereld
TUSSEN TAAL EN TEKEN.

Wit

Foto: Mia Verbanck

Wit is puur, ongerept, helder,
feestelijk en stijlvol.
Wit schept ruimte en licht.
Wit straalt schoonheid uit en perfectie.
Een witte trouwjurk verwijst naar
zuiverheid en reinheid.
De witte ridder zegeviert.
Hij staat voor oprechtheid
en goedheid.
Sneeuwwitje is de onschuld zelf.
Smetteloos wit moet je hemd
of blouse zijn.
Verzorgde tanden ogen hagelwit.
Wit is ook de kleur
van een nieuw begin,
een nieuwe kans.
Een leeg blad papier
nodigt een kunstenaar uit
tot schrijven, etsen of schilderen.

Een blanco vel is een verschrikking
voor de examenstudent.
Want wit staat ook
voor leegte en dood.
Spoken en schimmen,
Magere Hein en ook Pietje de dood
zien lijkleek of spierwit.
En in sommige culturen rouwt men
niet in het zwart, maar in het wit.
Een zeldzaam exemplaar
is een witte raaf.
Een kandidaat die onverwacht
naar voren geschoven wordt,
heet een wit konijn.
Iemand met een wit voetje
staat in de gunst
en heeft een streepje voor.
We herinneren ons nog levendig
de Witte Mars en de Witte Woede.
We kijken geboeid naar het witte doek
en we dromen van een witte Kerst.
De president van de USA
betreft het Witte Huis.
Witregels structureren de bladspiegel.
De overheid publiceert een analyse
in een Witboek.

(vervolg zie ommezijde)

En als je iets zwart op wit hebt,
heb je een doorslaggevend bewijs.
We kennen ook zilverwit metaal,
melkwitte schelpen, parelwit glas,
ivoorwitte muren,
gebroken witte pumps,
wolkenwit porselein,
de witte vredesvlag,
een roomwitte huid ...
Wit-zwart denken
houdt weinig rekening
met schakeringen en is ongenueanceerd.
Het koele wit met blauwe schijn

roept een andere sfeer op dan
het rood-oranje licht
dat warmte uitademt.
Wit gaat steeds in interactie
met de kleuren eromheen.
En komt dank zij hen
pas volledig tot zijn recht.
WIT met zijn vele varianten,
is een rijk symbool
in een wereld
TUSSEN TAAL EN TEKEN.

1415_05

Schaduw

Foto: Mia Verbanck

Een boom, gebouw, rotsblok,
toren, wolk ...,
elk voorwerp dat het licht
van de zon of een lamp tegenhoudt,
creëert letterlijk schaduw.
Bij verzengende hitte schuil je graag
in de lommer,
die je rust, verpozing en comfort biedt.
Schilders en fotografen spelen
met clair-obscur.
De zanger die uit de coulissen komt,
treedt letterlijk vanuit de schaduw
voor het voetlicht.

In Gods nabije schaduw
voel je je beschermd en veilig.
Hem vraagt de psalmist meermaals:
“Verberg mij in de schaduw
van uw vleugels.”
En God zelf verzekert de mens:
“Ik bescherm je met de schaduw
van mijn hand.”

Elke medaille heeft een keerzijde.
Schaduw staat ook voor schijn en waas,
voor wat het daglicht niet mag zien.
Heb je ooit de kortfilm Dood van een
schaduw gezien?
Schaduw wordt geassocieerd
met vergankelijkheid en dood.
“Een mens is vluchtig
als een ademtocht,
zijn dagen glijden
als een schaduw weg.” (ps. 144)

(vervolg zie ommezijde)

Sinds Carl Gustav Jung is schaduw
ook een gekend begrip
in de psychologie.
Hij symboliseert onze donkere kanten:
onze zwakheden, tekortkomingen
en instincten
die we naar diepere lagen
in onszelf verdringen.

In de schemer of het duister kan je
griezelige figuren op een wand
of muur zien ...
Hebben ze je wel eens verrast
of bang gemaakt?
In een schimmenspel goochelen

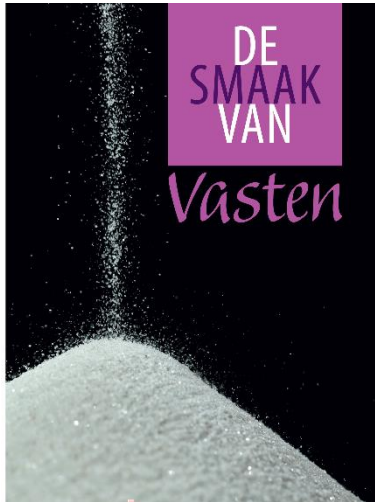
handen, voeten en poppen
met stemmingen en illusies.
Een spook- en sprookjesachtig gebeuren
van silhouetten met een magisch
en geheimzinnig karakter.

Volgens Plato's allegorie van de grot is
de waarneembare werkelijkheid slechts
een afschaduw van de ware wereld
of ideeënwereld.

De SCHADUW,
een meerduidig symbool in een wereld
TUSSEN TAAL EN TEKEN.

1415_06

Zout

Affiche vasten 2015
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Zout is een natuurproduct.
We kennen meerdere soorten
en toepassingen.
Het zoutvaatje staat op tafel
en in de keukenkast,
te midden van andere smaakmakers.
Zout vinden we ook
bij het poetsgerief en in de badkamer
en we strooien het
op wintergladde wegen.
Ooit zo kostbaar als goud, behoort het
tot ons gewone dagelijkse leven.

Een mens heeft er per dag
1 à 2 gram van nodig.
Een snuifje of mespuntje is genoeg.
Hoge dosissen zijn ongezond,
want zout houdt vocht vast
en dat doet je gewicht toenemen.
Met hoge bloeddruk tot gevolg.
Hoeveel zout je inneemt,
besef je als je zoutarm moet eten.

Zout lost zich op.
Zet je het op een vochtige plek,
dan gaat het klonteren
en wordt onbruikbaar.
Aan heel wat levensmiddelen
wordt zout toegevoegd
om ze langer te bewaren.
Spek en haring worden gepekeld.

Wie zweet, scheidt water en zout uit.
Dan moet je veel drinken
om je reserves aan te vullen.
Scrubs op basis van zeezout zijn geliefd.
En wie er vuile handen
of voeten mee inwrijft,
verwijdert dode huidcellen
en maakt de huid fris en glad.
Een kompres met zoutwater
koelt af en verlicht irritatie of jeuk.

(vervolg zie ommezijde)

Gorgelen met zout water,
verfrist je mond.

Met zout kan je vlammen temmen
zonder rookoverlast.

Met zout water kan je ook vuil
en kalkaanslag aanpakken,
en wijn, bloed en zweetranden wegwerken.
Leg je geschilde aardappelen
in zout water en ze worden niet bruin.

Zout is een meerduidig symbool
in een wereld
TUSSEN TAAL EN TEKEN.

1415_07

Spiegel

Foto's: Els De Smet

In een spiegelpaleis of -tent
lach je je een kriek
met de vertekende, holle
en bolle mensen die je ziet.
Vlakke spiegels hangen of staan wel
in elke woning en gebouw.
Om erin te kijken,
jezelf te bekeuren en te bewonderen.

Jezelf spiegelen is niet zonder risico!
Narcissus werd hopeloos
verliefd op zichzelf.
En het antwoord op de vraag
"Spiegeltje, spiegeltje aan de wand,

wie is de mooiste van het hele land?"
werd Sneeuwwitje bijna fataal.

Onze taal spiegelt ook figuurlijk.
Tweelingzussen of -broers
zijn elkaars spiegelbeeld.
Geijzelde wegen
zijn spek- of spiegelglad.
Wie 's nachts opstaat,
kan zijn plasje kwijt in de nachtspiegel.
En wie lust er geen spiegelei?

Spiegels hebben iets mysterieus.
Ze zijn niet zonder reden populair
in de schilderkunst,
sprookjes en (horror)films.
Een gebarsten spiegel
brengt zeven jaar ongeluk.
Ongebruikte spiegels
trekken de bliksem aan.
In rouwkamers
worden spiegels afgedekt:
de ziel van een dode moet
ongehinderd kunnen vertrekken.
Voorbeelden van magie
en eeuwenoud bijgeloof!

(vervolg zie ommezijde)

De spiegel staat voor ijdelheid.
Maar ook voor voorzichtigheid,
zelfkennis en -reflectie.
Een andere mens, een (Bijbel)verhaal,
een gedicht, redevoering, verwijt ...
kunnen een spiegel voorhouden
die doet nadenken.
We spiegelen ons levenslang
aan identificatiefiguren,
aan mensen die ons aantrekken
en die we tot voorbeeld nemen.

Spiegel is een veelduidig symbool
TUSSEN TAAL EN TEKEN.

1415_08

Tent

Demonstranten bivakkeren
en werpen een barricade op.
Duizenden vluchtelingen
vinden een onderkomen
in tentenkampen, wereldwijd.
De jeugdbeweging,
de vakantieganger,
de pelgrim en de avonturier,
ze slaan hun tenten op
voor hun plezier.

Foto's: Andreas Janssens

Een tent biedt gewild of ongewild
een tijdelijk en eenvoudig onderdak,
beschutting en veiligheid.
Een mens is een nomade.
Heel zijn leven zoekt hij
naar een balans tussen
zich hechten en loslaten.

(vervolg zie ommezijde)

De God van de Bijbel laat er geen twijfel over bestaan.
“Trek weg uit je land, verlaat je familie, verlaat ook je naaste verwanten, en ga naar het land dat ik je zal wijzen.”
(God tot Abram in Genesis 12,1)
Zijn woonplaats is een tent.
(God tot Mozes in Exodus 26 en Johannes in de proloog van zijn evangelie)
“Hij zal bij hen wonen. Zij zullen zijn volk zijn, en Hij, God-met-hen, zal hun God zijn.”
(Johannes in Apocalyps 21)
En ook Jezus was steeds onderweg:
“De vossen hebben holen en de vogels hebben nesten, maar de Mensenzoon kan zijn hoofd nergens te ruste leggen.”

Ons lichaam is ook maar een tent, zegt de apostel Paulus (2 Kor. 5,1). Iedere mens zoekt een onderkomen in dit tijdelijke bestaan:
“Alleen in mijn gedichten kan ik wonen, nooit vond ik ergens anders onderdak”, aldus Jan Jacob Slauerhoff.

Een tent, een flexibel symbool tussen taal en teken.

Parfum

Foto's: Els De Smet

Mensen kunnen horen zien, ruiken, proeven en voelen.

Geuren kunnen hinderlijk of prettig zijn.

Ze trekken aan of stoten af.

Ze werken op onze stemming en roepen herinneringen op.

Parfum prikkelt zeker onze neus.

De geschiedenis van het reukwerk is eeuwenoud.

De Mesopotamiërs verbrandden – tijdens religieuze ceremoniën –

al planten en takken waarbij geuren vrijkwamen.

Parfum komt dus letterlijk van *per fumum*

d.w.z. 'door middel van rook'.

Ze legden de kruiden ook in water en olie om zich later met de vloeistof in te wrijven.

Geurende reukwaters dienden eveneens om de doden te balsemen.

Welriekende kaarsen, chrismaolie en wierook

zijn belangrijk in onze religieuze vieringen.

(Etherische) oliën, zalven, tincturen, deodorants, lotions, luchtverfrissers en parfums worden gebruikt om lekker te ruiken, om te verleiden, te bedwelmen of te verdoezelen.

Een vleugje volstaat om het aroma en het bouquet tot zijn volle recht te laten komen.

Tot slot enkele doordenkers:

“De geur van balsem en wierook maakt gelukkig, maar zoeter voor het hart is ware vriendschap.” (Spreuken 27,9)

“Ik parfumeer mijn leven met het aroma van mijn hart.” (Gui Ericx)

“Het geluk is als een parfum: we kunnen het niet over een ander uitstorten zonder dat er een paar druppels op onszelf vallen.” (William Shakespeare)

Parfum, een geurig symbool
TUSSEN TAAL EN TEKEN.

Koen Lemmens

Jaargang 31
2015 - 2016

Waardering

Geweld

Angst

Geld

Gezondheid

Diversiteit

Duurzaamheid

Leven & dood

Media

Relaties

Waar zijn we mee bezig?

Dag in dag uit
komt er nogal wat op ons af.
Sommige ervaringen maken ons blij.
Of bieden een houvast.
Andere belevenissen maken ons bang.
Nog andere doen ons twijfelen:
we liggen er soms wakker van!
We dobberen levenslang
tussen vrees en hoop.

Leeftocht gooit de dobber uit:
de tendensen in de wereld van vandaag
houden velen van ons bezig.

Het vaak aangeklikte duimpje,
de 'vind-ik-leuk' van de sociale media,
verraadt een nood aan WAARDERING.

Bijna alle dagen krijgen we,
van ver of nabij, te maken
met uitingen van GEWELD.

Wees niet bang
om iets nieuws uit te proberen.
ANGST kan verlamdend werken,
maar ook een goede raadgever zijn.

Wie GELD heeft, wil er meestal meer.
Wie er geen heeft, belandt in de marge
of valt uit de boot.

Met Nieuwjaar
wensen we elkaar het allerbeste:
vooral een goede GEZONDHEID
naar lichaam en geest.

Onze samenleving kent
een grote DIVERSITEIT:
huidskleur, ras,
seksuele geaardheid,
religie, levensbeschouwing,
sociale achtergrond ...

Elk mens is medeverantwoordelijk
voor de aarde en het milieu.
Enkel DUURZAAMHEID schept toekomst.

Wie geboren wordt, sterft.
Vergankelijkheid maakt deel uit
van het LEVEN.
Zou er iets zijn na de dood?

MEDIA spelen een prominente rol
in onze communicatie.
Er bestaan vele kanalen en middelen.

Elke mens is verbonden met anderen
en behoort tot een
netwerk van RELATIES.
Waarin schuilt hun kracht?

Slaan deze tien thema's bij u aan?
Hebben we beet?

(vervolg zie ommezijde)

We laten oude denkbeelden los.
Met een onbevooroordeelde blik
bekijken we de thema's
langs vele kanten.

Wat zeggen ook denkers en kunstenaars
van gisteren en vandaag
over deze items?

Leeftocht biedt kansen
tot bezinning en verdieping
over Leven en Mysterie.
En zet aan tot uitwisseling en dialoog.

Ontelbare keren zal Leeftocht
je dit schooljaar vragen:
WAAR ZIJN WE
– in godsnaam –
MEE BEZIG?

Waardering

Foto: Mia Verbanck

“Geef mensen een pluim
en ze krijgen vleugels”,
bedacht ooit Bond zonder Naam.

Pas als achting en waardering
je te beurt vallen,
kan je ten volle zijn wie je bent,
kan je probleemloos uitgroeien
tot een evenwichtig mens.

Wie eerbied mag ervaren,
wie bijval en instemming krijgt,
wie op begrip mag rekenen,
vindt sneller vrede in zichzelf
en voelt zich minder bedreigd.

Niet zonder belang om anderen
waardierend te kunnen bekijken.

Om ze met sympathie
en respect te bejegenen.
Om ze vlot te erkennen
en te appreciëren:
omdat ze er zijn,
om wie ze zijn,
om wat ze kunnen.

Waardering is een kostbaar goed
in alle relaties.
Graag geziene mensen
voelen zich verbonden en betrokken.
Ze zijn geraakt tot in hun wezen
En zetten zich in met hart en ziel.

“Mogen liefde en trouw
je nooit verlaten ...
schrijf ze in je hart.
God en de mensen
zullen je genegen zijn
en je zult waardering ondervinden.”
Levenswijsheid uit het Bijbelse boek Spreuken (3,
3-4).

Jezus heeft heel wat mensen
‘opgetild’ met een opbeurend
woord, een tedere aanraking ...
Hoe hoog staat WAARDERING
op jouw verlang- en to-do-lijstje?

Geweld

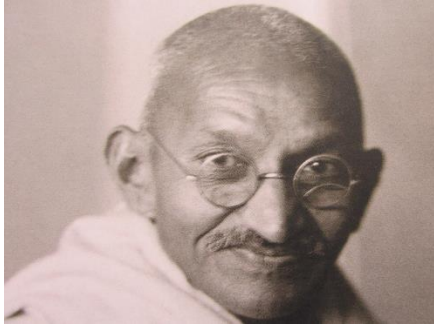

Foto: Bart Walgraeve

Menselijk geweld is
misbruik van kracht of macht.
Moord, verkrachting,
agressie, terreur ...
gebeuren in een blinde impuls
of als berekende daad.
Stalken, kleineren,
op de vuist gaan,
verbale en psychologische
oorlogsvoering
zijn een teken van onmacht.

Geweld gedijt
in een milieu van uitsluiting,
discriminatie, ongelijkheid,
fundamentalisme ...

Het nestelt zich tussen individuen
en plant zich voort in groepen.
Geweld herleidt de andere tot object.

Geweld kan nooit door de beugel.
Het ontspoot, escaleert,
lokt opnieuw geweld uit ...
Geweld schaadt, leidt tot angst,
schokt vertrouwen,
veroorzaakt een breuk.

Geweld loert om de hoek.
Altijd.
Toch is er een andere keuze:
de weg van de kleine goedheid,
van warme zorg voor jezelf,
voor de andere en de aarde.
Waar conflicten uitgepraat worden,
waar mensen kwetsbaar, broos,
teder en attent kunnen zijn,
waar trouw en vertrouwen hoog scoren,
daar maakt geweld weinig kans.

Dat heeft die man uit Nazaret
voorgedaan, zijn leven lang,
tot op het kruis.

Geweld houdt ons bezig.
Hoe gaan we ermee om?

Angst

Foto: Bart Willemen

Eén klinker,
vier medeklinkers.
Een beklemmend woord.
Je voelt de benauwenis,
de geslotenheid.

Angst is een basisemotie.
Ze behoort tot het leven.
Een echt of denkbeeldig
gevaar kan angst oproepen.
Er zijn vele soorten, vormen en gradaties.
Van 'gewone' gewaarwordingen
en lichte aandoeningen
tot fobieën en syndromen,
psychoses en neuroses.

Angst kan mensen verteren.
Lichaam en geest geven dan forfait.

Je krijgt hartkloppingen,
je gaat beven of hyperventileren,
je adem stukt in je keel, je valt flauw,
je ziet lijkkbleek of bloedrood ...
Als je radeloos bent,
krijg je een black-out,
je geraakt in paniek ...

Hoe roepen we angst een halt toe?
Waarom en waarvoor zijn we bang?
Durven we onze angst recht
in de ogen kijken en benoemen?
Is hij gegrond?
Waarin zijn we ons vertrouwen kwijt?
Kunnen geloofsovertuigingen ons helpen?

Angst is niet altijd storend en negatief.
Hij kan ons behoeden en beschermen.
Om niet in ons ongeluk te lopen.
Om op onze hoede te zijn.
Sommige mensen kicken er zelfs op
en genieten van stunts en risico's
die anderen de adem afsnijden.

Onze samenleving kampt met
werkonzekerheid,
milieuverontreiniging, onveiligheid,
geweld, virussen, eenzaamheid ...
Ze geven aanleiding tot angst.
Misschien is onze tijd er wel
erg gevoelig voor.
Zijn we er daarom veel mee bezig?

Geld

Affiche advent 2015
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

De eerste munten in het Westen dateren van de zevende eeuw voor Christus. Het eerste papiergeld dook veertien eeuwen later op in China. De kredietkaart deed zijn intrede in 1950.

Met geld zijn we vertrouwd. We hebben het nodig om te leven. We doen er transacties mee. We verdienen, lenen, wisselen, sparen, beleggen, verspillen het ...

We kopen er gewone dingen én luxegoederen mee.

Sommige spullen zijn goedkoop, andere duur.

Geld vertegenwoordigt een afgesproken waarde.

Het kan mensen samenbrengen, maar ook verdelen.

Een enkeling trekt er zich niets van aan en leeft als god in Frankrijk.

Sommigen kunnen de touwtjes amper aan elkaar knopen.

Anderen zijn erop gefixeerd om erbij te horen.

Om macht en status te verwerven of om zich vrij en veilig te voelen.

Potten we ons geld op om winst te maken of beleggen we ethisch verantwoord?

Delen we met wie minder heeft?

Jezus van Nazaret zei dat een mens geen twee heren kan dienen:

God en de Mammon, d.i. de geldduivel. Hij vertelde ook heel wat gelijkenissen over geld en bezit: de schat in de akker, de rijke koopman, de rijke jongeling, de arme weduwe ...

Ze houden ons een spiegel voor: wat zit er in de schatkist van ons leven?

De advent en de campagne van Welzijnszorg bieden kansen om te bekijken waar we – in godsnaam – mee bezig zijn.

Gezondheid

Foto: Mia Verbanck

“Een mens moet bidden voor een gezonde geest in een gezond lichaam”, verklaarde de Romein Juvenalis.

“Wees goed voor je lichaam, zodat de ziel er graag gaat wonen”, zei Teresa van Avila, karmelietes, mystica en heilige.

Khalil Gibran schreef:
“Ik werd opnieuw geboren

toen mijn ziel en mijn lichaam elkaar lief kregen en een huwelijk aangingen.”

De Indianen zien het zo:
“Je lichaam bergt alle herinneringen, is de plek der plekken waar stof stof omarmt: energie, geest, bewustzijn. Het heelal huist in je lichaam.
Je lichaam is een tempel.”

“Weet u niet dat uw lichaam een tempel is van de heilige Geest, die in u woont en die u ontvangen hebt van God, en weet u niet dat u niet van uzelf bent?”
Aldus Paulus in de eerste Korintiërsbrief.

Op de webstek van moslima Yamina Amfra staat te lezen:
“Natuurlijke gezondheid is

de tendens om in elke situatie en in elk mens die je ontmoet, het goede te zoeken.
Het maakt je gelukkig omdat je je zo ‘schoon en licht’, zo vol energie voelt.”

Beeldrijke ‘wijsheden’ die tot nadenken stemmen. Al eeuwen zijn mensen van alle culturen gefascineerd door hun welzijn en welbevinden, door de eenheid, de balans en de harmonie tussen lichaam en geest / ziel. Onze tijd focust daarbij extra op de link tussen gezondheid en spiritualiteit.

Gezondheid scoort hoog in de hitparade van de dingen waarmee mensen bezig zijn.

Ook bij jou?

Diversiteit

Foto: Mia Verbanck

Een wereld van verschil

Divers betekent uiteenlopend.
Mensen, dieren, dingen
zijn niet identiek,
ze verschillen van elkaar.
Diversiteit zit in de schepping
ingebakken.
Er is verscheidenheid
in vele domeinen en op vele terreinen.

Onze wereld zit boordevol variaties.
Vandaag komen sommige sterker tot
uiting.

We kunnen er niet naast kijken
op straat, in de klas, op het werk,
in het ziekenhuis, het vrijetijdsleven,
in de openbare ruimten, de sociale media

...
Onze wereld is pluralistisch.

We kruisen vanzelf mensen
met een verschillende huidskleur,
met een andere levensstijl
en achtergrond,
met een eigen taal
en seksuele oriëntatie,
met een verschillende levensovertuiging
en waardenpatroon,
met andere attitudes, vaardigheden ...

Hoe bekijk en beleef je diversiteit?
Hoe geef je het samenleven
met andere mensen gestalte,
op een harmonieuze wijze en
binnen de leefregels
van onze democratie?
Hoe kan je onbevooroordeeld
bruggen slaan
en verschillen overbruggen?
Wat zegt de katholieke dialogeschool
hierover?

Wie met verschillen kan omgaan,
die maakt het verschil.
Het houdt ons allemaal bezig!

Duurzaamheid

Affiche vasten 2016
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Hechte teamspirit

In 2015 schreef Urbanus een remake van zijn klassieker

“De wereld is om zeep”.

Er gebeuren heel wat rare dingen in het lied.

In het kinderliedje

“De wereld is een toverbal”

klinkt het onomwonden:

“We zullen er samen

iets van moeten maken ...”

De realiteit van elke dag duwt ons met de neus op de feiten: we zullen een tandje moeten bijsteken en een hogere versnelling moeten trappen om duurzame resultaten te boeken in onze zorg om onze aarde.

De vasten is een uitgelezen moment om even stil te vallen en tijd uit te trekken voor meer diepgang: vooral voor reflectie over onze manier van leven.

Mensen uit het Zuiden inspireren ons om sober en solidair alle krachten te bundelen, zoals de maten van een wielerploeg samen de spurt aantrekken.

Pas dan kunnen we scheefgegroeide relaties en toestanden aanpakken – ook op wereldvlak – zodat niemand én niets verloren gaat.

Voor ‘de goede herder’ tellen de schapen alle honderd, zonder onderscheid!

Houdt dit thema jou ook bezig?

Leven & dood

Foto: Mia Verbanck

“Hoe we tegen de dood aankijken, bepaalt hoe we in het leven staan”, aldus de Zweedse diplomaat Dag Hammerskjöld.

“Ceux qui vont mourir nous apprennent à vivre”, zei de Franse psychologe Marie de Hennezel.

Bij leven kunnen we

eeuwigheid-in-het-nu ervaren
en ook de transformerende kracht
van Liefde en vergeving:
het goede dat mensen betekenen
en doen,
gaat nooit verloren,
de alles overstijgende Liefde
is sterker dan de dood.

Wereldwijd proberen mensen
het mysterie van leven en dood
te doorgronden.
Christenen, joden en moslims geloven
in een leven na de dood.
Oosterse godsdiensten
in reïncarnatie of wedergeboorte ...
In de evangelies verhalen de apostelen
beeldrijk wat ze doormaakten
na de dood van Jezus van Nazaret.
Ze zijn ervan overtuigd dat Hij
thuiskwam bij God,
die liefdevolle verscholen dimensie
in de werkelijkheid,
met wie Hij zich sterk
verbonden voelde.
Leegte wordt voor hen
gaandeweg nieuwe volheid.

Tastend en zoekend wil Leeftocht
dit thema ter sprake brengen en
verkennen.
Ben jij er ook mee bezig?

Media

Foto's: Els De Smet

Zeggen dat media
communicatiemiddelen zijn,
is een open deur intrappen.
De hamvraag is hoe je
die hulpmiddelen hanteert.

Wij, mensen, willen in contact komen
met anderen
en met de ultieme bron van ons bestaan
die we God noemen.
We willen informeren, vragen,
vermaken, dialogeren ...
Vluchtig of diepgaand.

Vele vormen van taal
staan ter beschikking.

Via klanken, letters, cijfers, gebaren,
symbolen, tekeningen ...
maakt de mens van gisteren en vandaag
zich verstaanbaar.

Sinds de jaren 80 van de vorige eeuw
maakten dragers van digitale
boodschappen grote opgang.
Onze grootouders kenden bv. enkel een
brief, de krant, radio en televisie.

Voor jonge mensen zijn computers,
smartphones, i-pads, smartboards e.d.
doodgewone apparaten.

Wat de drager van communicatie ook is,
je moet die kunnen gebruiken,
je moet ook kunnen onderscheiden en
begrijpen waarover het gaat
en de boodschap kritisch bekijken.

De grootste uitdaging voor onze tijd is
misschien de veelheid van vormen en
boodschappen te volgen en te filteren,
ze af te toetsen op relevantie,
juistheid en zinvolheid.

Hoe gaan onderwijzers er zelf mee
om? Hoe kunnen ze hun leerlingen
daarbij helpen? Welke communicatie
dient de katholieke dialogeschool?
Welke lijn(en) zetten we in op God en
hoe? Zijn jullie daarmee ook bezig?

Relaties

Foto: Ludwig Lybeert

Ooit al eens het woord RELATIE
in een zoekrobot ingegeven?
Niet minder dan 22 miljoen hits
lichten op!

Relatie, zeggen woordenboeken,
is een verband of een verhouding
tussen twee of meerdere personen,
begrippen, verschijnselen, dingen.

In dit nummer concentreren we ons
op mensen!

Heel ons leven is ingebed
in een netwerk van relaties:
met onszelf, familie, een
levenspartner,
zielsgenoten, God,

vrienden, kameraden, collega's,
patiënten, leerlingen, cliënten,
kompanen, clubgenoten
en ga zo maar verder ...

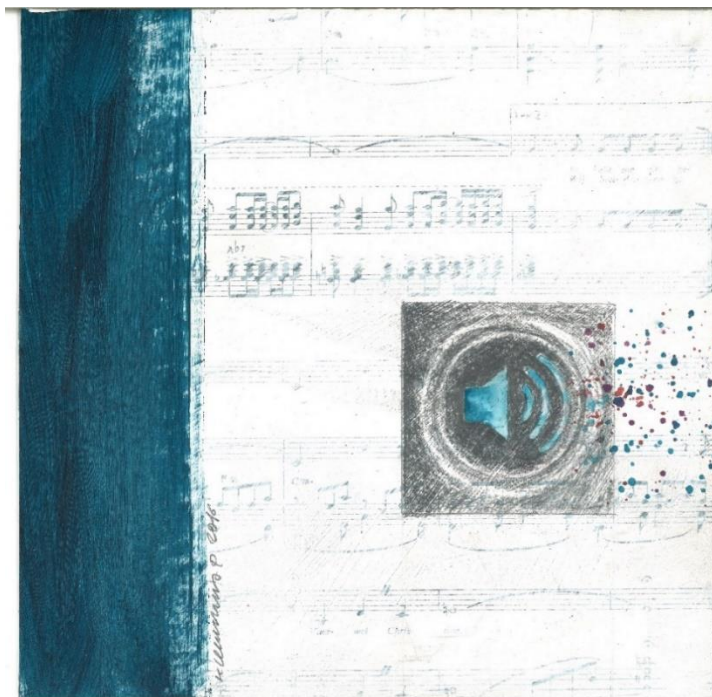
We kennen vluchtige ontmoetingen
en diepgaande contacten
vol (ver)trouw(en)
en wederkerigheid.
Elke relatie heeft een eigen kleur
en een eigen balans
tussen afstand en nabijheid.

Harmonieuze relaties doen deugd
en geven kracht. Gewild of ongewild
lopen andere relaties spaak.
Of ze vergallen je leven.
Een relatie in stand houden
vraagt een stevige inzet
van alle betrokkenen.

Een school is een web van relaties.
Er zijn zoveel actoren en participanten.
Onderwijsmensen helpen
kinderen en jonge mensen
via vakken en vormende activiteiten
om de meervoudigheid van relaties
te begrijpen en te beleven.

De mens is een sociaal wezen.
Daarom zijn we veel met relaties bezig!

1516_10

Koen Lemmens

Jaargang 32
2016 - 2017

Er zit muziek in

Mee componeren

De toon aangeven -
afstemmen

Genre

Harmonie en dissonanten

Repeteren

Weerklinken - nazinderen

Stilte

Orkest & instrumenten

Partituur & inspiratie

Festival

Er zit muziek in

Foto: Mia Verbanck

“Zonder muziek zou het leven een vergissing zijn”, verklaarde Friedrich Nietzsche, bekend Duits dichter en filosoof (1844-1900).

Muziek kan ontroeren, vrolijk stemmen, opzweepen, hypnotiseren, in vervoering brengen, verdrietig maken, kippenvel bezorgen, beangstigen, agressief maken, genezend en helend werken ...

Sommige muziek brengt tot rust, verstillend en meditatie of wiegt je in slaap; andere muziek zet een mens in beweging: we ademen, fluiten, neuriën, trommelen mee, dansen uitbundig ...

Onze hersenen zouden op dezelfde manier op goede muziek reageren als op lekker eten.

Wat goede muziek is, is voor iedereen anders. Smaken verschillen immers. En er bestaan zoveel genres.

Misschien hou je van klassiek met zijn vele varianten. Of ben je gek van jazz, techno, punk, metal ...? Dweep je met pop, soul of rock? Of hoor je liever folk, blues, songs, chansons ... om er maar enkele te noemen.

Ieder heeft ook wel een favoriete compositie en een geliefd wijsje ... vaak gekoppeld aan herinneringen.

(vervolg zie ommezijde)

Er schuilt waarheid in de uitspraak
van Sigmund Spaeth,
een Amerikaans musicus
en auteur (1885-1965):
“Heb je wel eens opgemerkt
hoe het publiek
in een concertzaal
al na een paar maten
van een bekende toegift
begint te klappen?
Ze klappen niet voor de vertolker
of voor de muziek.
Ze klappen voor zichzelf
omdat ze het meteen herkenden.”

Dit schooljaar bekijkt Leeftocht
het (school)leven als één grote
compositie.

Jullie schrijven mee aan de partituur.
Vanuit de identiteit van de school,
vanuit jullie achtergrond en zijn,
in dialoog, met respect
voor ieders klankkleur.

Samen tekenen jullie
de grondmelodie uit.
En kleuren ze dag na dag verder in.

Jullie brengen de partituur tot leven
vanuit inspiratie en bezieling:
wat heeft jullie stichter bedoeld?

Jullie hebben elkaar nodig:
stem en tegenstem groeien uit
tot samenspel.
Elke dag repeteren jullie
voor de grote finale:
in juni gaan alle registers open!

En val je soms uit de toon
of klinkt er nu en dan een dissonant,
geen nood: de school biedt groeikansen
en oefening baart kunst.

Nu en dan vallen jullie stil
om te herbronnen
en op verhaal te komen.
Om Jezus aan het woord te laten
en God op het spoor te komen.
Grote momenten
van vreugde en verdriet
scheppen verbondenheid,
zoals op de slothappening.

Dit schooljaar schrijven we
een meeslepende melodie
die zal nazinderen in hoofd en in hart.
Er zit duidelijk muziek in dit schooljaar!
Doe je mee?

Mee componeren

Fotodatabank Thomas-website

Het is vaak meer dan een jeugdroom:
op een podium staan,
op radio of tv een cd horen
met een compositie van eigen hand
of van een eigen band of orkestje.

Maar je kan ook zo meegesleept worden
door een muzikaal thema
dat het je op nieuwe ideeën brengt.

Mozart schreef 12 variaties
op het thema van het volkslied
Altijd is kortjakje ziek.

En is jazz niet helemaal gebouwd
op de muzikale voorzetten
die musici elkaar voortdurend geven?

Het is geen onbekend fenomeen
in de popmuziek:
sommige covers scoren
beter dan het origineel.
Een ander tempo,
een aangepaste instrumentatie,
een coolere songtekst
kunnen er een ander nummer
van maken.

Was het, in tegenstelling tot
wat Miloš Formans film *Amadeus*
laat uitschijnen,
voor Salieri en Mozart geen erkenning
van elkaars genie toen zij gezamenlijk
de cantate *Per la ricuperata salute
di Offelia* componeerden? (DS 17-02-2016)

1617_01

De toon aangeven - afstemmen

Foto: Mia Verbanck

Vóór een band, groep, orkest, koor ...
begint te musiceren,
geeft iemand de toon op
en stemmen mensen zich op elkaar af.

Bij een uitvoering verloopt dat
meestal vlekkeloos.
Men heeft vooraf lang geoefend
en elkaar al gevonden.

Voor het ooit zover komt,
is er een lange weg afgelegd
van zoeken en uitproberen.

Een school zit vol muzikanten
en “ieder vogeltje zingt
zoals het gebekt is”.

Toch moet het geheel samenklinken
vanuit eenzelfde grondtoon,
vanuit een samen gedragen
referentiekader.

De woorden en daden van
Jezus van Nazaret
zijn het ijkpunt en de toetssteen
voor een samenleven in zijn geest.
Hij is het grote voorbeeld.

Elk muziekstuk
is woord en wederwoord
van klanken die elkaar zoeken
en loslaten,
van stem en tegenstem
die groeien naar samenspel.

Werk je mee aan de grondmelodie
van de katholieke dialogeschool?

Genre

Muzikale genres
klinken allemaal anders.
Toonafstanden en ritmes
bepalen de eigenheid.

Genres zijn tijdgebonden
én cultureel bepaald.
Smaken verschillen.
Bij het ene genre voel je je beter
dan bij het andere.
Misschien ook
omdat je erin opgegroeid bent.
Zeker omdat je je erin thuis voelt.

Er bestaat voor elk wat wils.
Zoveel hoofden, ook zoveel zinnen ...
Mensen houden er
verschillende opvattingen
en levensovertuigingen op na.
In onze pluriforme wereld.
Ook op school.

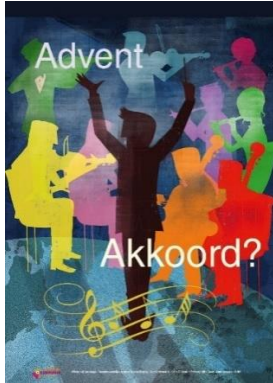
Hier ligt een kans.
Om elkaar beter te leren kennen.
Om in dialoog te treden.

Het katholiek onderwijs vertrekt
vanuit de woorden en daden
van Jezus van Nazaret
zoals het evangelie ze tekent.
Zij zitten in het hart van haar project.
Wie het project draagt,
vertrekt vanuit die bron.

De verscheidenheid bij
onderwijsmensen
en bij leerlingen
is een uitdaging om
– over verschillen heen –
met allen in gesprek te gaan,
vrijmoedig en respectvol,
zonder zichzelf te verloochenen.

Daar zit toch muziek in!

Harmonie en dissonanten

Affiche advent 2016
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Als delen van een geheel goed samengaan, als tonen aangenaam samenklinken, spreekt men van harmonie. Drie of meer tonen die harmoniëren, vormen een akkoord.

Dissonanten geven wrijving. Ze verstoren een bepaald concept van harmonie. Daarom noemen sommigen ze wanklank of valse toon.

Ze zijn al enkele decennia zeer populair. Dissonanten brengen spanning, bieden weerwerk en lokken nieuwe harmonie uit.

Tegenstemmen worden vaak als dissonant gezien. Ze stellen heersende inzichten en normen in vraag. Ze klinken vaak profetisch en zijn meermaals hun tijd ver vooruit.

Het vraagt moed en durf, lef en kracht uit te komen voor je diepste overtuiging. Om soms tegen de stroom in te gaan.

Binnen enkele weken vieren we Jezus' geboortefeest. In de aanloop daartoe klinken in de liturgie profetische stemmen. Jezus' boodschap van Liefde was controversieel, een dissonant in zijn tijd en cultuur. Ze bracht hem tot op het kruis.

Maar ze trotseerde de eeuwen tot op vandaag. Steeds opnieuw geloven mensen in zijn verhaal en nemen ze tot leidmotief voor hun leven. In dialoog met hun medemensen.

Schrijf je in jouw school mee aan dat akkoord?

Repeteren

Foto: Andreas Janssens

Wie ooit een instrument leerde bespelen
of zangles nam,
weet wat het vraagt om een partituur
noot voor noot te doorknauwen
om ze ooit eens doorleefd
te kunnen spelen!

Ook een sporter, een student,
een toneelacteur,
een circusartiest, een leraar ...
weten ervan mee te spreken.
Alles wat je onder de knie wil krijgen,
vraagt concentratie en inspanning:
5 % inspiratie en 95 % transpiratie.

Ons hele leven
is eigenlijk een oefenplaats.
Als kind leerden we lopen,
spreken, schrijven,
onze gedachten en gevoelens ordenen ...
En we bleven leren.
We doen dat levenslang,
op vele terreinen.
Met scha en schande,
met vallen en opstaan.
Ook dat is een kunst.

Oefenen doe we vaak alleen.
We treden dan met onszelf in dialoog.
Soms repeteren we ook in groep.
We luisteren daarbij intens naar elkaar
en zoeken samen
naar een harmonische balans.

Tochtgenoten zijn altijd kostbaar:
in het gezin en de familie, op school,
in de jeugdbeweging, op het werk ...
Ze zien groeikansen,
geloven in elkaars kunnen
en moedigen aan
om het niet op te geven.

Ken je het verhaal
van Jezus en de vijgenboom?
Of van Sam en de Prins
van Stien Michiels?
Moet je beslist eens lezen!
Er zit muziek in!

Weerklinken - nazinderen

Foto: Mia Verbanck

Een melodietje kan lang
blijven naklinken.
Je staat met het wijsje op
en je gaat ermee slapen.
Het heeft je om een of andere reden
zo getroffen en meegenomen
dat je het blijft horen,
neuriën of fluiten.

Muziek kan een mens
in vervoering brengen,
hem optillen uit het alledaagse
en hem doen uitstijgen boven zichzelf.
Muziek kan een mens
in contact brengen
met zijn diepste kern,
met het onzegbare, met God.

Dat doen ook gebeurtenissen
die we meemaken,
mensen die we ontmoeten,
teksten die we lezen,
woorden die we horen,
beelden die we zien,
geuren die we opsnuiven,
ervaringen die we opdoen.
Ze dringen soms diep binnen.
Ze trillen na, laten sporen achter,
in ziel en lichaam.

Onderwijmensen met een antenne
voor het levensgeheim,
scheppen ruimte voor de ‘binnenkant’,
bij zichzelf en bij hun leerlingen.
Ze vinden wegwijzers naar God.
In de katholieke dialogeschool
spiegelen ze zich aan
Jezus van Nazaret,
in respect voor en in gesprek met
andere tradities.

Hun geestdriftige, vurige
en sprankelende boodschap
klinkt als muziek in de oren:
“We leren niet voor de school,
maar voor het leven.”

Die woorden zinderen na
Zoals vuursintels nog een warme gloed
uitstralen ...

Stilte

Affiche vasten 2017
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Stilte is soms deugdoend
en fascinerend.
Ze werkt helend, geeft rust
en is weldadig voor lichaam en ziel.

Een andere keer is ze beangstigend
en confronterend.
Ze roept afwezigheid en duisternis op,
of gemis en verdriet, ze duwt je in de
leegte of in de innerlijke chaos.

Stilte spreekt. Stilte zwijgt.
Ze kan oorverdovend zijn.
Of inslaan als een bom.
Ze kan een shock veroorzaken.
Een mens vervreemden of verlammen.

Maar ze kan ook een balsem zijn
voor de ziel, bruggen slaan,
verbondenheid scheppen.

Er bestaat stilte voor en na de storm.
Vanuit en in de stilte creëert de
kunstenaar zijn gedicht, lied,
roman, beeld ...

Sommige mensen trekken zich
een tijdje in stilte terug.
Anderen brengen hun hele leven
in stilte door.
Stilteplekken oefenen steeds meer
aantrekkingskracht uit.
Iedere mens heeft diep vanbinnen
zijn eigen 'stille ruimte'.
We moeten nu en dan halthouden
om te onthaasten en te herbronnen.

Bezinning gedijt in de stilte.
In deze vastentijd,
de voorbereidingstijd op Pasen,
stellen we ons stevige vragen:
waarmee ben ik eigenlijk bezig,
waaraan geef ik prioriteit?
Wat kan ik voor anderen betekenen?
Hoe kan ik duurzaam versoberen
en delen,
verbondenheid scheppen en herstellen?

(vervolg zie ommezijde)

Stilte moet je eigenlijk ervaren.
In dit nummer vertellen en verklanken mensen
wat stilte voor hen betekent,
een uitnodiging
om jouw indrukken erbij te voegen
en errond uit te wisselen.

1617_07

Orkest & instrumenten

Foto: Erwin Acke

Een school is zoals een band,
ensemble, groep, koor, orkest.

Ieder heeft daarin
zijn specifieke plek en taak.
En brengt zijn eigen talenten
en vaardigheden in.

Solist, groepsleden,
begeleider en dirigent
kunnen niet zonder elkaar en
geraken al doende
op elkaar ingespeeld.

Samenspelen
gebeurt in dialoog met jezelf,
de andere en je omgeving.

De basisvaardigheden?
Luisteren naar wat voorligt,
nieuwsgierig op ontdekking gaan,
oog en oor hebben voor een ander.
je plek zoeken in een groter geheel,
creatief en origineel durven zijn ...

Ooit al eens een solist
met een groep aan het werk gehoord?
Een hele kunst om te 'doseren',
om los te komen van de groep
en toch geen eigengereide weg te gaan.

Een deskundig samenspel
van timbres, kleuren en ritmes
groeit stilaan naar de balans
van de finale toe.

Staan jullie ook klaar voor de première?
Misschien is er op jouw school
nog wel echt een muziekavond
of free podium gepland?

Partituur & inspiratie

Foto: Mia Verbanck

Een meerstemmig muziekstuk
bestaat uit partijen.
De componist schrijft ze allemaal uit
in een partituur.
Handig voor de dirigent
die het geheel moet overzien.

Elke zanger en instrumentist
moet nauwgezet
zijn eigen partij kennen.
De dirigent assembleert, regisseert
en coördineert allen.

Natuurlijk studeren ze eerst haarfijn
de noten in,
maar “Het belangrijkste van de muziek,
staat niet in de noten”,
aldus toondichter Gustav Mahler.

Elke muzikant, spreker, regisseur,
acteur, leraar, opvoeder ...
legt zijn ziel in wat hij doet.
En verleidt zijn publiek.

Hij brengt zijn eigen vertolking.
Met geestdrift en gedrevenheid.
Trouw aan de partituur van de maker,
toch eigentijds gedurfd.

De luisteraar is geraakt
door dat magisch spel.
Uitstraling betovert.
Enthousiasme werkt aanstekelijk.

Het evangelie is de partituur
van de katholieke dialogeschool.
Jezus van Nazaret was
een talentvolle componist.
Jullie stichter(es) bracht ongetwijfeld
een sterke interpretatie
van zijn boodschap.
Hoe vertolken jullie ze
in de wereld van vandaag?

Festival

Foto: Peter Deltour

Terugblik schooljaar

Dit schooljaar bekeek Leeftocht
het leven
als één grote muzikale compositie.
Eigentijds en tegendraads.
Een meeslepende, hartverwarmende
melodie waarin het evangelie de
grondtoon vormt.

In september kropen we in het vel
van de componist
die hartelijk uitnodigde om creatief
mee te schrijven aan de partituur.

Omdat iemand de toon moet aangeven,
stond in oktober de dirigent
voor het voetlicht.
We hielden een warm pleidooi
voor gedeeld leiderschap.

Veelheid en verscheidenheid
nodigen uit
om elkaar beter te leren kennen
en in dialoog te gaan.
Dat was de insteek van november.

Dissonanten geven een aparte kleur
aan het geheel.
Profetische tegenstemmen
gaan tegen de stroom in.
De adventsmaand december
stak zijn bewondering
voor hun durf
niet onder stoelen of banken.

Levenslang leren mensen.
Met vallen en opstaan.
In januari maakten we
het goede voornemen om,
ondanks alles, te blijven oefenen
en repeteren.

(vervolg zie ommezijde)

Melodieën, mensen en gebeurtenissen
kunnen diep raken.
Ze zinderen na zoals vuursintels
een warme gloed
uitstralen in de winterkoude
van februari.

In volle vastentijd trokken we ons
in stilte terug,
om te herbronnen
en ons leven te herijken.
Om Jezus en God nog beter
op het spoor te komen.

April ging over de balans
tussen individu en gemeenschap,
dus ook over groepsgeest
en samenwerking,
noodzakelijk om op dezelfde golflengte
te komen.

Opendeurdagen
met een betoverende uitstraling
leggen de ziel van de school bloot:
in mei oogst men de vruchten
van een jaar lang
enthousiaste bezieling
en gedreven inzet.

We gaan nu het schooljaar
con brio afsluiten.
Dit juninummer 'op de festivalweide'
vormt de apotheose
en wenst u een zalige vakantie.

Koen Lemmens

Jaargang 33
2017 - 2018

Dwars door alles heen - allemaal schatten

Kristal

Diamant

Olie

Goud

Helium

Magma

Zaad

Water

Klei

Gips

Dwars door alles heen - allemaal schatten

Foto: Mia Verbanck

De aarde zit vol grondstoffen:
ertsen, edelstenen, olie, klei,
katoen, wol, hout, gips,
water, gassen ...
Ook het menselijk lichaam zit vol
van dergelijke bouwstenen,
zoals zuurstof, waterstof en koolstof.

Leeftocht neemt je mee,
DWARS DOOR ALLES HEEN,
– naar de diepte van de aarde
en van de mens –
en vindt er
ALLEMAAL SCHATTEN van formaat.

September schittert en sprankelt
als kristal,
symbool voor een open, brede kijk.

In de diamantslijperij van oktober
schaaft de onderwijsmens levenslang
geduldig aan zijn eigen vorming.

Liefdevolle nabijheid
is als zijdezachte olie,
als helende balsem, zegt november.

Heel december zien we uit naar goud,
symbool voor authenticiteit
en integriteit
die een wijze man ook ooit
het kerstkind bood.

Januari is de maand
van dromen en idealen.
Vederlicht als heliumgas,
steken ze ook anderen aan.

Midden in de koude wintermaand
februari dalen we af
tot in het binnenste van de mens
waar het magma
van zijn bezieling brandt.

(vervolg zie ommezijde)

Net als de natuur in maart,
neemt de onderwijsmens
alle groeikansen te baat.
Als een goede tuinman verzorgt hij
kiemende zaadjes, kwetsbaar en broos.

En wie ruimte schept
voor stille verwondering
en kritische vragen,
is een leraar van het zuiverste water.

Klei in mei linkt uiteraard
naar verbeeldingskracht en creativiteit.

En bij het einde van het schooljaar
is gips in juni
teken van verbondenheid.

De onderwijsmensen die dit alles
een plek proberen te geven,
ademen ZUURSTOF in en uit.
En hij/zij geeft aan zijn collega's
en pupillen door
wie hij/zij ten diepste is.

1718_00

Kristal

Foto's: Andreas Janssens

“Mensen met een brede kijk
en een open houding
maken het verschil.”

“Leren is als de horizon.
Er komt geen eind aan.”
– aldus eeuwenoude Chinese wijsheid.

“Wat Jan niet doceert,
zal Jantje niet leren”,
zegt een opiniestuk over onderwijs.

Een papegaai in een gouden kooi
kan enkel nabootsen,
verleert zijn creativiteit en gaat dood.

“De voornaamste opdracht
van de leraar is te kloppen
aan de deur van de geest.”
Gedachten van de grote Indiase denker
Rabindranath Tagore (1861-1941).

Met deze uitspraken is de toon gezet.
De onderwijzers is in de eerste plaats
zelf ook leerling.
Levenslang werkt hij
aan zijn eigen groeiproces
en bekwaamt hij zich in ‘kijken’.

Als een fotograaf heeft een mens
vele soorten lenzen op zak.
Met een groothoek
kan je de totaliteit overzien,
de brede context.
Voor close-ups haal je je tele boven,
je zoemt in op bijzondere elementen.
Wil je heel dichtbij komen
en tegelijk zeer scherp waarnemen,
dan is je macro het best geschikt.
Creatief speel je
met al deze objectieven.
Met licht en donker,
scherpte-diepte, lijnen,
afstanden, perspectieven en posities.

Hoe lichtsterker en klaarder je lenzen
– zo helder als kristal –
hoe krachtiger je beelden.

Diamant

Foto: Ivan Peel

Eigen vorming

Diamant is een kostbare grondstof,
van nature hard en ruw.
Geen twee stenen zijn identiek.
Schitteren en fonkelen zal een steen
alleen als je hem bewerkt:
door hem secuur te snijden, te zagen
én te slijpen met een andere diamant.
Een precisiewerk dat tijd vraagt.
Als een prisma weerkaatsten
zuivere diamanten het licht
dat alle kleuren van de regenboog
aanneemt.
Ook een mens is 'ruwe materie'
met vele facetten.
Ontmoetingen slijpen en verfijnen hem.
Geduldig schaaft hij zich levenslang
aan andere diamanten,
tot hij veelzijdig glinstert.
Alsmoer mooier,
stralender en transparanter wordt hij.

Vergeten we daarbij
onze binnenkant niet:
"De ziel in een lichaam is
als een ruwe diamant,
ze moet gepolijst worden
of haar pracht zal nooit stralen."
(Daniël Defoe)
Voedt je ziel dus met zuurstof
en ze weerkaatst van binnenuit
veelkleurig licht
en 'zeilt langs regenbogen
Gods stilte tegemoet'.
Inspirerende onderwijzers
zijn fonkelende diamanten.
Ze zetten in op groei, verdieping
en vorming.
Ze leren niet voor de school,
maar voor het leven.
Jonge mensen mogen zich schuren
aan hun brede kijk,
hun nabijheid en authenticiteit.
Ze mogen delen in hun dromen
en idealen, hun kwetsbaarheid,
verwondering en creativiteit.
Ze mogen proeven van hun tastend
zoeken en openheid
voor grote leermeesters.
Dwars door alles heen
delen ze met elkaar hun schatten
en weten zich met elkaar verbonden.
Voortdurend polijsten ze elkaar
tot ze glinsteren
als een sieraad zonder weerga.

Olie

Foto: Mia Verbanck

Liefdevolle nabijheid

In dit nummer focussen we op warme nabijheid en betrokkenheid. Kan je je vlot inleven, je hart laten spreken, begrip tonen voor anderen? Hoe kan je dat Fingerspitzengefühl verder ontwikkelen? Hoe toon je empathie en medeleven

tegenover je familie, vrienden, collega's en leerlingen?
En hoe ver ga je daarin?

Warme aanwezigheid doet deugd en doet mensen 'groeien'.
Toch bots je ook op grenzen.
Anderen zorgzaam en troostend nabij zijn
kan ook niet zonder zelfzorg.
Zonder zuurstof
geraak je opgebrand.
"Ook waterdragers hebben dorst ..."

We hebben plekken nodig om thuis te komen.
Onze diepste kern moet regelmatig 'gesmeerd' worden met zachte en voedende olie: ze dringt diep in ons door, ze maakt ons sterk en soepel, ze heelt pijn en verzacht wonden. Zo'n olie gaat dwars door alles heen.

Waar vind je zo'n voedende kracht?
Met wie deel je ze?
We reiken je enkele gedachten aan, uit Bijbelse en andere bronnen. Allemaal schatten.

Goud

Affiche advent 2017
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

December en januari, donkere dagen,
vol verlangen naar Licht en Betekenis.
Tijd van grote verhalen vol symboliek.

Over Jezus van Nazaret,
een man uit één stuk,
bevlogen en godsverbonden.
Advent betekent:
vier weken van reflectie
voorafgaand aan Kerstmis,
zijn geboortefeest.

Daarna reizen drie wijzen
op kraambezoek.
Valse beloftes van gemene heersers
verblinden hen onderweg niet.

Echt wijs zijn ze.
In alle eenvoud knielen ze
voor het Kind neer.
En eren het welgemeend.

Zuiver goud is hun eerste geschenk:
echt, puur, authentiek,
zoals het Kind én zoals zichzelf.

Mensen van 24 karaat zijn het:
betrouwbaar, geloofwaardig, onvervalst
dwars door alles heen.

Veranderd keren ze naar huis terug,
want: authenticiteit oefent
aantrekkingskracht uit. (Daniel Herrero)

Je hele leven als het ware onderweg zijn,
spirituele zuurstof opdoen,
dat is goud in je handen hebben.
Dat is investeren in toekomst.

(vervolg zie ommezijde)

Kunnen geloven in mensen, is goud waard.
En wie echte relaties opbouwt,
verdient een gouden medaille!
Wie voor kansarmen in de bres springt,
die heeft een hart van goud.

Deze bladzijde met 'een gouden rand'
biedt je allemaal schatten:
stof om over na te denken
en over uit te wisselen.
Hoe werk je hiermee in jouw school?

1718_04

Helium

Foto: Mia Verbanck

Helium, niet om te lachen

Helium is een zeldzaam
kleurloos edelgas,
veel lichter dan lucht.
Vooral bekend als vulmiddel
voor ballonnen en luchtschepen.
En als koelmiddel
in medische scanners en kerncentrales.

Praten of zingen
met een heliumstemmetje is in,
maar vol risico's:
bij gebrek aan zuurstof

kan je bewusteloos raken of stikken.
Het gas staat in dit nummer symbool
voor dromen en idealen.

“Een leven zonder dromen
is als een tuin zonder bloemen”,
zei de Duitse dichteres Gertraude
Beese.

Het leven is een zoektocht,
een queeste.
Het nieuwe jaar is een volgende etappe
op die reis, dwars door alles heen,
op zoek naar schatten.

Januari is een moment om stil te staan
bij onze wensen, dromen en idealen.
Waar gaan we voor?
Door wie en wat laten we ons bezielen?
Waar halen we onze inspiratie?
Wat we inademen, ademen we ook uit.

De g/Geest die ons bezielt,
steekt ook anderen aan.
De onderwijsmens maakt het verschil.
Maken we dit jaar verder werk
van de katholieke dialogeschool?
“Ga nooit op reis zonder een koffer vol
met dromen.”
(motto van fotograaf Dirk De Herder).
Wat steken wij in onze koffer?

Magma

Foto: Mia Verbanck

In de buik van de aarde
kolkt magma,
een vloeibaar gesteente,
gloeiend heet.
Dwars door alles heen brandt
een innerlijk vuur.

Ook in de mens vonkt het
van bezieling, passie,
inspiratie, geestdrift!
Schatten zitten vaak diep verborgen.

Zonder bezieling ga je dood,
zingt Stef Bos:
“Ik wil vuur. Levenslang vuur.
Want we leven misschien
maar zeventienhonderdduizend uur.
En ik wil elk uur vuur.”

Wat doet jouw hart branden?
Welke Bron boor jij aan?
Voor wie loop jij warm?
Wat zet jullie school in vuur en vlam?
Welke spirit willen jullie doorgeven?

Zoals de vulkaan zijn magma
naar buiten spuwt,
zo deelt een (onderwijs)mens
zijn bezieling met anderen.

“De middelmatige leraar vertelt.
De goede leraar verklaart.
De betere leraar toont aan.
De ware leraar inspireert”,
aldus de Amerikaanse schrijver
William Arthur Ward (1921-1994)

Zo'n mens maakt indruk
en beklijft.
Zijn persoon maakt het verschil!

Zaad

Affiche vasten 2018
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Kwetsbaar en weerloos
zijn we allemaal.
Breekbaar, fragiel en broos.
Beïnvloedbaar.
Bekijk het themafilmpje *Kwetsbaar*
van de Franciscaanse Beweging.

Wat is er kwetsbaarder
dan het prille begin,
een bevruchte eicel,
een kiemend zaadje?
Zal het uitgroeien tot een mens,
plant, dier?

Een mens komt naakt op de wereld.
Tot stof en as keert hij terug.
We zijn vergankelijke,
sterfelijke wezens.

Jezelf laten zien zoals je bent.
Angst, schaamte, niet-weten,
pijn, schuldgevoel, vragen,
vreugde, plezier, dankbaarheid ...
in ons leven toelaten en tonen,
schept verbinding met medemensen
en met de bron van ons bestaan.

Kwetsbaarheid is levensnoodzakelijk.
Hand in hand gaat ze met gevoeligheid,
echtheid, authenticiteit, empathie,
toegankelijkheid, geborgenheid ...

Als we ze omarmen, is ze een kracht
die ons mooier, rijker en sterker maakt.
Ze is de geboorteplaats van creativiteit,
innovatie en liefde, aldus Brené Brown,
die er ook een TED-conferentie over
hield. Of om het te zeggen met een lied
van Leonard Cohen:
“There is a crack in everything.
That’s how the light gets in.”

Dit Leeftochtnummer plaatst
kwetsbaarheid in de aanlooptijd
naar Pasen,
in de spiritualiteit van de vasten.

Dwars door alles heen
aan kwetsbaarheid werken
geeft je ziel zuurstof, en doet je
allemaal schatten op het spoor komen.
Ook op school, in je relatie
met je collega’s en leerlingen!

Water

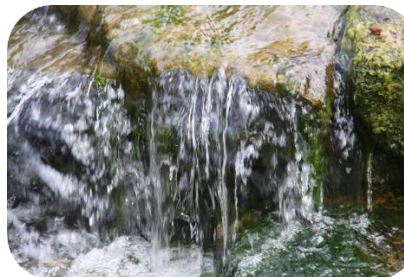

Foto: Mia Verbanck

Water is soepel en beweeglijk.
Het zoekt zijn weg.
Traag kabbelend
of onstuimig stromend.
Binnen een veilige bedding
of buiten de oevers.

Zo is het ook
met de menselijke geest.
Vragenderwijs priemt hij
dwars door alles heen.
En komt daarbij allemaal
schatten op het spoor.

Verwondering is het wonder
zien. Kijken met je hart.
Je zintuigen laten spreken.
Het doodgewone in vraag
durven stellen.

In gesprek gaan met jezelf
en met de wereld om je heen.

Verwondering is een kostbare parel,
zuurstof voor onze ziel.
Ze leidt vanzelf tot beschouwing.
En ze is opstap tot ontmoeting in dialoog.

Laat je aanspreken en raken door mensen
die vragenderwijs in het leven staan.
Om levenslang van hen te leren.

Heb je het project Grote Vragen gevolgd
waarin mensen van verschillende gezindten zoeken
naar antwoorden op pertinente vragen?

Of ben je geboeid door de lange,
diepgaande gesprekken
die Alicja Gescinska in Wanderlust voert over liefde,
schoonheid, angst, geloof ..., thema's waarrond alle
grote religieuze en filosofische tradities cirkelen?

Of heb je op een stille zondagmorgen
al eens gekeken naar De Verwondering?
Annemiek Schrijver ontvangt er gasten
uit verschillende religieuze tradities
en praat met hen over hun inspiratie
en alledaagse spiritualiteit.

Verwondering leidt tot prikkelende vragen.
De onderwijsmens die daarvoor ruimte scheidt,
is een leraar van het zuiverste water.
Hij is een rijk mens die indruk maakt en beklijft.

Klei

Foto: Peter Deltour

Scheppingsverhalen
komen in veel culturen voor.
De Bijbel begint met niet minder
dan twee versies.
God is de grote Boetseerder.
Hij laat zijn verbeelding en creativiteit
de vrije loop.
Hij staat aan het begin,
Hij brengt orde in de chaos
en blaast de mens
zijn goddelijke adem in.
Geschapen naar het beeld
en de gelijkenis van God,
is ook de mens fantasie
en scheppingskracht ingebakken.

Zonder verbeelding
kan een mens niets leren.
Verbeelding zet aan tot creativiteit,
nieuwe projecten
en tot relativiseringsvermogen.

Onderwijs dat hoofd,
hart en handen aanspreekt,
zal dus ook verbeelding en creativiteit
stimuleren en cultiveren.
De bekende natuurkundige Albert
Einstein (1879-1955) zei:
“Verbeelding is veel belangrijker
dan kennis.
Kennis is eindig.
Verbeelding omvat de wereld.”

Voor Martha Nussbaum,
een hedendaagse Amerikaanse filosofe,
zijn lessen taal, geschiedenis, kunst,
godsdiensdienst en filosofie,
van kleins af aan levensnoodzakelijk,
want ze leren je kritisch nadenken,
argumenteren en debatteren,
ze helpen je verwondering,
inlevingsvermogen
en verbeeldingskracht ontwikkelen.
Wie kan lachen en spelen,
ziet de ander niet als een bedreiging.

(vervolg zie ommezijde)

Verbeeldingskracht leidt tot
een verdraagzame samenleving
en tot een gezonde zakencultuur,
want enkel flexibele, open en creatieve geesten
brengen vernieuwing.

Verbeelding is als een spier:
ze wordt slap en ongepolijst
als ze niet genoeg gebruikt wordt.
Laten we dus onze spierballen rollen.
Door creatief te zijn
en je verbeelding te laten spreken
– dwars door alles heen –
kom je allemaal schatten op het spoor!

Gips

Foto: Andreas Janssens

Heb je ooit een peesontsteking gehad of je botten gebroken?
Een verband uit gips hield de getroffen plek dan onbeweeglijk en zorgde dat alles netjes heelde.

De geneeskunde maakt dankbaar gebruik van gips.
Ook de bouw werkt er al eeuwen mee.
Gipsplaten zijn een geliefd materiaal voor afwerking van wanden en plafonds.
Gips is immers een natuurlijk mineraal, zacht en isolerend.
Gips heelt en verbindt.

Mensen hebben nood aan verbinding.
Met zichzelf, de ander, de wereld én met het transcendente dat vele religieuze tradities God noemen (religie betekent letterlijk verbinding).

Filosoof, jongerenwerker en auteur Bleri Lleshi, een man met Albanese roots, is multigelovig, meertalig, multicultureel. Zoon van een diepchristelijke moeder en een vader-agnost, pleit hij voor veelheid, voor een herwaardering van het verschil, voor een radicale openheid, voor liefde als bindende factor in onze superdiverse samenleving.

Liefde geeft energie.
Net zoals een boom, heeft ze stevige wortels nodig: in gezinnen, onderwijs, middenveld, media en politiek.

Liefde gaat hand in hand met aanwezig zijn, luisteren, respect en erkenning. Zijn boekjes “Liefde in tijden van angst” en “Inaya. Brief aan mijn kind” zijn een warm pleidooi voor solidariteit, spiritualiteit en een liefdessamenleving, voor hoop als weerwerk tegen cynisme.

Aanbevolen vakantielectuur om je eigen spiritualiteit te verdiepen, dwars door alles heen. Gegarandeerd kom je allemaal schatten op het spoor!

Koen Lemmens

Jaargang 34
2018 - 2019

Stap je mee?

Gastvrijheid

Dialogo

Verbeelding

Kwetsbaarheid

Wijsheid

Uniciteit in verbondenheid

Rechtvaardigheid

Veerkracht

Generositeit

Duurzaamheid

Stap je mee?

De katholieke dialogeschool kijkt naar de toekomst, ze vormt kinderen en jongeren voor de wereld van morgen.

Onderwijsmensen blijven zich gaandeweg vormen, ze zijn a.h.w. levenslang onderweg, met vallen en opstaan. Het komt erop aan je eigen talenten en die van je leerlingen te ontdekken en maximaal te ontplooiën.

Het vormingsconcept van de katholieke dialogeschool reikt – in cirkelvorm – zeven wegwijzers aan: gastvrijheid, uniciteit in verbondenheid, kwetsbaarheid, schoonheid en verbeelding, rechtvaardigheid, generositeit en duurzaamheid. Ze zitten diep verankerd in de joods-christelijke traditie.

Bewust is er in de cirkel ook ruimte gelaten om aan te vullen vanuit het eigen opvoedingsproject.

Leeftocht verschijnt in elke schoolmaand en stelt daarom drie extra wegwijzers voor: dialoog, wijsheid én veerkracht. Je kan er beslist zelf nog andere bedenken ...

Leeftocht gaat dit jaar op stap. Stap je mee? Trek elke maand een ander paar schoenen aan om samen op pad te gaan.

Voeten onder tafel

Gastvrijheid

Wat gebeurt er
als je voor een gast
de deur openmaakt
en hem uitnodigt binnen te komen?

Had je hem zelf genodigd
of vraagt hij je om een plaatsje
– in je huis, je school, je gemeente,
de groep waartoe je behoort?

Gastvrijheid heeft alles vandoen
met ontvankelijkheid,
openheid, empathie,
gemoedelijkheid, ruimte,
vrijheid en wederzijdse ontmoeting.

Een gast ontvang je,
je onthaalt hem,
met respect en waardering.
Je biedt hem een luisterend oor aan,
een glas, een maaltijd, een bad,
misschien zelfs een bed,
zijn dak boven zijn hoofd ...

Ooit eens naar filmpjes gekeken
als Look Beyond Borders en I See You?
Mensen kijken elkaar echt in de ogen.
Na een aarzelend begin
volgt een verkennende blik,
een ontwapenende lach,
een omhelzing,
een conversatie ...
Lichaamstaal liegt niet.

Mensen komen thuis bij elkaar.
Op je pantoffels mogen rondlopen
en je voeten onder tafel
kunnen schuiven,
het geeft je een gevoel
dat je van harte welkom bent!

Dialogo

Foto: Christa Damen

Dia-loog.
Woord en wederwoord.
Tussen twee of meer.
In familiekring, in de klas,
de leraarskamer,
in het professioneel lerend netwerk,
in het parlement, op een congres ...

Overal waar mensen samenkomen,
leren ze elkaar beter kennen
of willen ze samen iets ondernemen.

Een echt gesprek vraagt al je aandacht
om een ander onbevooroordeeld
te beluisteren en te begrijpen.

Je hebt discipline nodig
om je beurt af te wachten
en je gesprekspartner(s)
te laten uitspreken.

Je moet ook je eigen gedachten en
gevoelens kunnen filteren en ordenen
voor je ze uitspreekt.

Vaak zijn bijkomende vragen nodig,
rustpauzes of stiltes.
Een echt gesprek vooronderstelt
belangstelling en respect,
inlevingsvermogen en waardering.

Soms heb je veel gemeen
met de ander.
Een andere keer helemaal niet.
Zijn denk- en leefwereld kan
mijlenver van je afstaan.
Elk gesprek is een uitnodiging
om bruggen te slaan,
naar 'die vreemde ander'.

Echt in dialoog treden
is netwerken vanuit het hart.
Dan worden banden gesmeed.
In iemand schoenen gaan staan
leidt tot wederzijdse verrijking.
Stap je mee?

Verbeelding

Foto: Bart Willemen

Volgens René Descartes,
een Franse filosoof,
heeft een mens drie vermogens
om kennis te vergaren.
De zintuigelijke
waarmee we ervaren:
we zien en voelen, horen,
ruiken en proeven.
Ons voorstellingsvermogen
waarmee we ons een beeld kunnen
vormen van een situatie, plek
of tijd die er (nog) niet zijn.
Ten slotte ons denkvermogen.

Verbeeldingskracht schept ruimte.
Je maakt associaties en je ontdekt
nieuwe dingen en samenhangen.
Dank zij onze creativiteit kunnen we
ze in woorden, lijnen, kleuren,
klanken, vormen ... gieten
die anderen aantrekken
– door hun schoonheid –,
die hen bevestigen of shockeren.

De gekende fysicus Albert Einstein zei:
“Met logica kom je van A naar B,
met verbeelding kom je overal.”
Laten we dus met zijn allen
bij onszelf en bij onze leerlingen
nieuwsgierigheid aanwakkeren,
verbeeldingskracht stimuleren
en creativiteit aanmoedigen.

Laten we nu en dan uit de pas gaan,
nieuwe paden bewandelen,
het onverwachte
toelaten en toejuichen,
en onvermoede perspectieven
opzoeken.

Laten we dansen met ons hart en
onze voeten zullen volgen.

Stap je mee?

Kwetsbaarheid

Affiche advent 2018
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Op kousenvoeten

Mensen en dingen zijn teer en broos.

Met glas of porselein bij voorbeeld
ga je behoedzaam om,
want ze kunnen breken en stuk gaan.

Mensen zijn onzeker en kwetsbaar.
Ze kunnen verwondingen oplopen,
naar lichaam en ziel.
Dat geeft pijn en verdriet.

En hoe fijngevoeliger je bent,
hoe fragieler en kwetsbaarder je bent.

Sommige mensen maken zoveel mee
dat ze beschadigd of gebroken zijn.
Kwetsbaarheid gaat dan hand in hand
met angst, schaamte, pijn en verdriet.

Maar elke medaille heeft twee zijden.
Kwetsbaarheid kan ook een kracht zijn:
door haar kan je je inleven,
je bloot geven,
je wagen aan intimiteit en liefde,
je betrokken en verbonden voelen.

‘Kwetsbaarheid is de bron van
innovatie, creativiteit en verandering’,
aldus de Amerikaanse Brené Brown
die zich in de materie verdiepte.
Kwetsbaarheid kan leiden tot
vertrouwen en vreugde.

Niet toevallig staat deze wegwijzer
in december, in de advent,
die tijd van uitkijken
naar de geboorte van een Kind
dat zal uitgroeien
tot een bijzonder Mens.
Hij was een en al tederheid
en delicatessen.

Stap je mee?

Wijsheid

Foto: Daniel De Coen

“Mijn oma was een wijze vrouw.”

Zelfkennis is het begin
van alle wijsheid.”

“Mijn grootoom had niet lang
gestudeerd,
maar hij was een diepzinnig
en wijs man.”

“Die kerel denkt
dat hij de wijsheid in pacht heeft.”
Vele culturen dragen wijze mensen
op handen.

In het oude stadscentrum van
Constantinopel staat
de Hagia Sophia of Heilige Wijsheid.

Sapere,
het Latijnse werkwoord voor wijs zijn,
heeft als eerste betekenis:
proeven, smaken.

Wijsheid heeft dus blijkbaar te maken

- met wikken en wegen,
- met inzicht en
onderscheidingsvermogen,
- met intuïtie en aanvoelen,
- met een verfijnd geweten,
voorzichtigheid en oprechtheid.

Je bouwt wijsheid op
door levenservaring.

Je kan leren van wat je meemaakt
in je leven,
van wat je leest en ziet,
van wat anderen je vertellen
en voorleven.

In het Nabije Oosten en in de Bijbel
is de Wijsheidsliteratuur
een specifiek genre.

Denk maar aan de boeken Job,
Prediker, Spreuken en aan de Wijsheid
van Jezus Sirach.

God zelf wordt in de Schrift
wijs genoemd.

Sofia of Dame Wijsheid
zit aan zijn rechterhand.

Koning Salomo vroeg God niet
om kennis of goed,
maar om wijsheid.

(vervolg zie ommezijde)

De Romeinse auteur Flavius Josephus noemde Jezus een wijs man.
Wijsheid is één van de zeven gaven van de Heilige Geest.
En Maria kreeg de titel Sedes Sapientiae
of Zetel van Wijsheid mee, sinds 1425 ook
het embleem van de Katholieke Universiteit Leuven.

Een filosoof is letterlijk iemand die de wijsheid liefheeft.
De grote Griekse denker Aristoteles zei:
Verwondering is het begin van alle wijsheid.”
En: “Een wijze man vraagt en reflecteert.”

Wijsheid is een wegwijzer
naar ongebaande wegen.
Op blote voeten gaan we
voorzichtig op weg.
Stap je mee op verkenning?

1819_05

Uniciteit in verbondenheid

Foto: Mia Verbanck

Verwante zolen

Elke mens is een individu.
Ieder mens is uniek.
Hij heeft een eigen persoonlijkheid
en schrijft zijn eigen geschiedenis.
Hij kreeg mogelijkheden en talenten mee.
Ze vragen om ontplooiing:
“Plus est en vous”
zegt de gekende wapenspreuk van de
15de-eeuwse Lodewijk van Gruuthuse.
Onderwijsmensen begeleiden
het groeiproces van kinderen en jongeren.
Ze geloven in de groeikracht
van hun leerlingen.
Tegelijk werken ze ook gestadig aan

hun eigen verdere ontwikkeling.
Immers: “Wij leren niet voor de school,
maar voor het leven.”

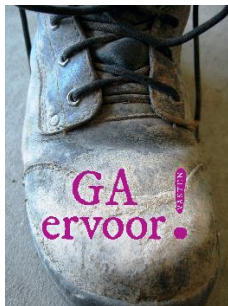
Elke mens leeft in een netwerk
van relaties.
In het gezin, de familie, op school,
met vrienden, hobbygenoten,
in de bredere samenleving.
Mensen groeien met én dankzij elkaar.

Hoe kunnen we verschillen beleven
als complementair en verrijkend?
En ons tegelijk verbonden voelen
in een breder kader
dat veiligheid én vrijheid biedt?

Voor christenen is God altijd aanwezig
bij dat groeiproces.
Zo heeft Jezus het ons voorgeleefd.
Wat kunnen we leren van Hem
en zijn volgelingen?
Hoe gaan we in dialoog met anderen,
ongeacht ieders levensovertuiging?

Open spreken over dit thema kan best
in beelden: een mozaïek, een wijnstok,
een lichaam, een veelhoek, een vlag ...
Op de cover staan “verwante zolen”
als teken van uniciteit-in-verbondenheid.
Trek je ook die schoenen aan
en stap je mee?

Je stoute schoenen aantrekken

Affiche vasten 2019
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Rechtvaardigheid

In de veertigdagentijd zetten we in op verinnerlijking, versobering, herstel van relaties en solidariteit.

Ze zijn niet los verkrijgbaar.
Wie zich bezint, stuurt zijn levensstijl bij: delen van je overvloed doet versoberen, een teken van solidariteit met wie minder heeft.
Zo trek je kromme en scheefgegroeide relaties recht.

Die vier pijlers zijn bouwstenen voor een samenleving waarin ieder rechtop kan lopen, waarin elk krijgt waar hij recht op heeft.

Rechtvaardigheid zit in het hart van het jodendom, het christendom en de islam.

In de Bijbel is rechtvaardigheid veel meer dan het fair naleven van wetten of geen ander schade toebrengen. Rechtvaardigheid heeft alles te maken met een grondhouding van integriteit, met medeleven, zorg en goedheid, met je uiterste best doen om de ander in zijn waarde te laten. Dus om mensen in de marge, kwetsbaar en kansarm, toekomst te geven.

Daarom gebruikt de Bijbel vaker én liever een ouder, maar nog sterker woord: gerechtigheid.
God zelf is een en al gerechtigheid, vervuld van barmhartigheid en liefde.

Jezus van Nazaret leefde daarnaar. Bij diens kruisdood zei de honderdman: “Werkelijk, deze mens was een rechtvaardige!” wat de Bijbel in gewone taal vertaalt als: “Geen twijfel mogelijk! Die man hoorde bij God!”

We verkennen in dit nummer de wegwijzers rechtvaardigheid en gerechtigheid.
Het pad kan hobbelig en slijkerig zijn. Trek je je laarzen aan en ga je mee op weg?

Ten voeten uit

Foto: Mia Verbanck

Veerkracht

In een matras zitten ressorts
of spiraalveren.
Ook in het binnenwerk van een horloge.
Er bestaan ook schoenen
met springveren.
De ingebouwde veer vangt schokken op.

Ook mensen hebben
een veer in hun binnenste.
Een kracht die hen veranderingen
doet aankunnen.
Die hen helpt slagen
en moeilijkheden
te boven komen.

Die hen doet opstaan
en hen opstandig maakt.
Die hen doet doorgroeien
na ingrijpende levensgebeurtenissen.

Je veer kan uitgerekt
of gesprongen zijn.
Je weerbaarheid kan
erg geschonden zijn.
Toch zijn er mensen en groepen
die doorgroeien.
Dankzij warme relaties.
Dankzij humor.
Dankzij openheid
voor het transcendente.
Dankzij ...

Op de website
stilvallengeeftveerkracht staat:
“Veerkracht kan je zien als een spier
die je kan oefenen.
Mensen met een verhoogde veerkracht
krijgen ook te maken met ziekte,
tegenslagen, maar herstellen sneller.”
Je vindt op de website
ook concrete tips.

Trek je ook je veerkrachtige schoenen
aan en stap je mee op verkenning
doorheen verschillende facetten
van dit thema?

Op grote voet

Foto: Mia Verbanck

Genorisiteit

We kunnen delen van wie we zijn
én van wat we hebben.
We kunnen belangeloos geven
zonder er iets voor terug te
verwachten.
Dat is gul zijn.

Wie zo in het leven staat, krijgt
– zomaar gratis en voor niks –
een dubbel cadeau terug:
dankbaarheid en vreugde.

Vrijgevigheid zit
in het hart van
het christendom, de islam,
het boeddhisme en het hindoeïsme.

Ze is er een teken van
zelfvergeten liefde en van onthechting.
Je deelt van het leven
dat je zelf gekregen hebt.

Je kan op vele manieren gul zijn.
Doorheen het nummer zie je hoe.
Je leest ook hoe genereus Jezus was
en hoe dat voor Hem geworteld is in
God.

Laat je collega's en je leerlingen
van dit alles proeven.
Want vrijgevigheid
geeft zin aan het samenleven,
schept verbondenheid
en werkt bovendien aanstekelijk!

“De maat van de liefde is
liefde zonder maat”,
zei Bernardus van Clairvaux.
De schoen op de cover heeft dan ook
een heel grote maat.

Trek je je grootste schoenen aan
en ga je mee stap?

Duurzaamheid

Foto: Andreas Janssens

Voetje voor voetje

Het begrip duurzaam is in: we spreken van duurzame energie, gedegen verbruiksgoederen, duurzaam bouwen en bankieren, een hechte vriendschap of liefde, blijvende ontwikkeling, vorming en groei ...

We weten dat de natuurlijke rijkdommen van de aarde niet onuitputtelijk zijn, dat we niet met haar mogen sullen. Paus Franciscus wijdde er in 2015 zelfs een groene encycliek aan.

In Laudato Si', een brief "over de zorg voor ons gemeenschappelijk huis" stelt hij de band tussen ecologie, economie en sociale rechtvaardigheid op scherp.

Daardoor voedde hij ook het klimaatdebat met een indringend ethisch appèl.

Onderwijs brengt kinderen en jongeren al die inzichten bij en helpt hen keuzes te maken.

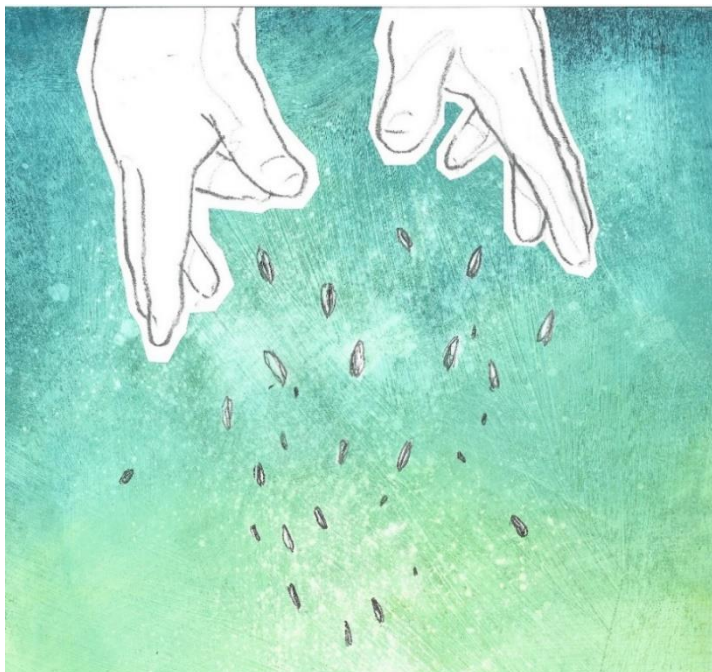
Maar leren speelt zich overal af. Voor iedereen.

En eindigt bovendien nooit. Elke mens krijgt en ontwikkelt talenten, doet ervaringen op, gaat relaties aan.

Hij werkt aan zijn karakter en temperament.

Een groeiproces, een levenslange opdracht. Dat gebeurt vaak ongemerkt, in alle stilte, voetje voor voetje.

Omarm de komende vakantie als een kans om met volle teugen te genieten van duurzame ervaringen die je van binnen rijker maken.

Koen Lemmens

Jaargang 35
2019 - 2020

Handen vol hoop

Hopen is herbeginnen

Hopen is verzorgen

Hopen is verbinden

Hopen is uitkijken

Hopen is lachen

Hopen is liefhebben

Hopen is vergeven

Hopen is overstijgen

Hopen is scheppen

Hopen is volhouden

Handen vol hoop

Foto: Mia Verbanck

Het laatste congres van Katholiek
Onderwijs Vlaanderen lanceerde
een pedagogie van de HOOP.
Hoop die doet LEREN.
Leeftocht sluit daarbij aan.

Hoop is een grondhouding.
Een krachtige motor.
Een zaadje diep in ons geplant.
Zomaar cadeau gekregen.
Zonder water en meststof
kan het evenwel niet.
Je moet het voeden.
Wacht dan geduldig tot het ontkiemt

en vanzelf groeit,
terwijl je 'slaapt'.
Hoop is vertrouwen in jezelf,
in je medemensen, in de wereld,
in God, in toekomst.
Hand in hand gaat ze
met geloof en liefde.
Een wonder dat zelfs God verbaast.

Hoop verbindt,
ze werkt aanstekelijk.
Ze is bron van vergeving,
basis van veerkracht en draagkracht.
Ze doet je lachen,
uitkijken, liefhebben,
scheppen, herbeginnen en volhouden.
Ze tilt je op tot ongekende hoogten.

In dit startnummer vind je
enkele krachtige teksten en beelden.
In de tien maandnummers mag je
voorbeelden verwachten van mensen
van vroeger en nu die – in Gods naam –
getuigen over de hoop die hen bezielt
en hen concrete stappen doet zetten.

God heeft immers geen andere handen
dan die van mensen,
ook de onze.
Handen vol hoop.

Hopen is verzorgen

Foto: Maarten Huvaere

Waar mensen om elkaar
geven,
bekommerd zijn
om elkaars welzijn,
het voor elkaar
opnemen,
daar zijn mensen
gezien
en tellen ze mee.
Spontaan, gewoon
onder elkaar
thuis, in de
jeugdbeweging,
op school,
tussen vrienden ...
Ook in het ziekenhuis,
woon- en zorgcentrum,
de psychiatrische
vleugel,
in Samanagroepen op
palliatieve afdelingen ...

“De kwaliteit van de samenleving
kan gemeten worden aan de mate
waarin ze zorg draagt voor haar zwakste schakels”,
lees je op de website van een tehuis
voor mensen met een verstandelijke handicap
en hun gezin.

Jezus van Nazaret was mensen nabij.
Altijd vroeg Hij:
“Wat kan ik je voor je betekenen?”
Hij legde mensen de handen op
en sloot ze letterlijk in zijn armen.

“In zijn spoor ging pater Damiaan. Radicaal.
Hij deed veel met zijn handen.
Met zijn handen herstelde hij kerkjes.
Met zijn handen verzorgde hij melaatsen.
Met zijn handen droeg hij de mis op.
Zijn sterke, stevige handen
waren verminkt geraakt door lepra.
Zijn handen waren getekend door het leven.
Hij heeft zijn handen gebruikt om zorg te delen.
Hij heeft zijn handen laten spreken.
Zijn handen waren een instrument van liefde.
Damiaan heeft veel nagedacht met zijn hoofd,
veel gevoeld met zijn hart,
maar vooral veel gedaan met zijn handen.”
Zo schrijft de website voor pastorale zorg Elisabeth.
Zorgende, tedere, zegenende handen
zijn handen vol hoop.
Slaan we de handen in elkaar en zetten we in
op warme zorg en bekommernis?

Hopen is verbinden

Foto: Bellinda Staelens

Het Indiaanse opperhoofd Seattle sprak in 1854 de gekende woorden uit: “Wat met de aarde gebeurt, gebeurt ook met de kinderen van de aarde: alle dingen hangen samen. Dit weten wij: alles hangt samen als het bloed dat een familie verbindt. Alles hangt met alles samen. De mens heeft het web van het leven niet geweven. Hij is slechts een draad ervan.”

Mensen geven elkaar een hand,
binden een touw
om een stapel kranten,
ze lassen metalen aan elkaar,

ze verbinden
gewonde en zieke mensen,
maken associaties of combinaties,
ze verenigen zich in groepen ...

Ze zoeken eigenlijk voortdurend
naar verbondenheid:
met de aarde, met zichzelf,
met andere mensen,
met de hen overstijgende
werkelijkheid,
met geliefden die overleden zijn ...

In jodendom en christendom
zijn verbond en verbondenheid
cruciaal.
Jezus was een bruggenbouwer.
Hij leefde vanuit de Liefde
van zijn Vader
en gaf ze verder door.

Verbondenheid geeft rust
en vertrouwen.
Ze versterkt, scheidt een draagvlak
én hoop.
Tegelijk werkt hoop ook verbindend.
“Hopen is een wijze van voelen,
denken én doen.
Het is een manier van verbonden te zijn
met zichzelf en de wereld.”

(vervolg zie ommezijde)

Aldus de Leuvense docente Anne Vandenhoeck
in het tijdschrift Pastorale Perspectieven 139.

In het pedagogisch project
van een school in Wingene staat te lezen:
“Individueen zonder verbondenheid
zijn vuurtorens in de nacht
die af en toe vluchtig hun stralen kruisen.”

Verbondenheid is dus levensnoodzakelijk.
Kinderen en jongeren laten proeven
van vele vormen van verbondenheid,
is hen met handen vol hoop
op weg zetten naar toekomst.

Hopen is uitkijken

Affiche advent 2019
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

December, koude en donkere dagen.
Mensen hunkeren naar licht en warmte.

Een jonge vrouw droeg
2000 jaar geleden
nieuw leven in haar schoot.
Tegen 25 december
verwachtte ze haar zoon.

Verwachtingsvol keek ze uit
naar de geboorte van haar kind.
Jesjoea of Jezus was zijn naam.

Heel wat jaren na zijn dood
werd zijn levensverhaal uitgeschreven.
In Gods naam had Hij
ontelbare mensen ontmoet
en hun hoop en toekomst aangereikt.

Wie in Hem geloofde,
vond in Hem een houvast,
herkende in Hem een wegwijzer
naar God,
een lichtbaken in het donker.

Zijn verhaal wordt nog steeds verteld.
Zijn geboorte wordt nog altijd gevierd.
In zijn naam staan mensen
al eeuwenlang
op de barricade voor medemensen
in de marge.

Zo wil Welzijnszorg al vijftig jaar
voor mensen in armoede
licht zijn in donkere dagen,
en warmte bieden aan wie kou lijdt.

Advent, vier weken tijd
om regelmatig te stil te vallen
bij een Bijbelwoord en te bezinnen.
Om vandaaruit met handen vol hoop
aan toekomst te werken.

Dan wordt Jesjoea's geboortefeest
echt een moment
van hoop en nieuw perspectief!

Hopen is lachen

Foto: pxhere.com

Een glimlach,
een grijnslach,
de slappe lach,
een schaterlach ...

Je kan bijna
onhoorbaar
en bescheiden lachen
of je kan het
uitproesten.

Je lacht je tanden bloot
of je lacht groen als
een boer met kiespijn.

Je lacht je kapot
of krom ...
Je kan giechelen,
gniffelen, grinniken,
piepen, bulderen ...

Of je nu in je vuistje
lacht of je een bult
lacht, in elk geval uit je

je blijdschap of opluchting.
Of je reageert op een grap
of een humoristische situatie.

Lachen is gezond.
Honderd keer lachen is zowat gelijk
aan vijftien minuten fietsen!
Lachen bevordert de bloedsomloop
en verlaagt de bloeddruk.
Het werkt ontspannend
en stressverlagend.

Lachen werkt ook aanstekelijk:
wie naar een ander lacht,
krijgt meestal een lach terug.
En wie een brede smile kan toveren
op het gezicht van iemand die in de put zit,
die geeft hem weer een straaltje hoop.
Er zijn immers momenten dat het huilen je nader staat
dan het lachen of dat het lachen je vergaat.
Over bijtende spot, cynisch sarcasme
en het gemene uitlachen hebben we het bewust niet.

Nog een uitsmijter:
er zijn 37 spieren nodig om een lang gezicht te trekken;
er zijn er maar vier nodig om te glimlachen.
En: "Lachen mag van God", zei Annie M.G. Schmidt.

In een jaargang met handen vol hoop
gaat het in dit januarinummetje over
de wisselwerking tussen lachen en hopen.
We wensen je zeker een hoopvol jaar toe
waarin een lach je dagen kleuren mag!

Hopen is liefhebben

Photo by Andreea Popa on Unsplash

Vertederend is het als jonge ouders
hun baby of vermoeide peuter
in hun armen dragen.

Heb je ooit familieleden zelf
de kist met hun dierbare
op de schouders uitgeleide zien doen?
Pakkend en indrukwekkend.

Even aangrijpend is het als supporters
uitzinnig van vreugde hun held
optillen en de lucht in steken.

Vier mannen lieten een lamme
via een dakopening op een berie
tot voor de voeten van Jezus zakken.
De man wou er zo graag bij zijn.

Een sterke reus bracht mensen
op zijn rug
naar de overkant van de rivier.

Op een dag zette hij een kind over
dat zich bekendmaakte als Jezus zelf.
Zo werd hij Christoffel of
Christusdrager
en beschermheilige van de reizigers.

Zoveel mensen
dragen (zorg voor) anderen.
Fysiek of mentaal.
Ze dragen hen in hun hart
in momenten van vreugde,
in tijden van angst en pijn.

Uitingen van tedere zorg
en warme genegenheid
bieden veiligheid en geborgenheid.
Samen gedragen vreugde is dubbele
vreugde,
samen gedragen smart is halve smart.

Mijn hand in jouw hand.
Jouw hand in de mijne.
“Onze naam is geschreven
in de palm van Zijn hand”,
de hand van God. Woorden van Jesaja.

“We moeten mensen
die met kinderen en jongeren werken,
op handen dragen”,
staat ergens te lezen.
Liefdevol reiken ze immers
handen vol hoop aan.

Hopen is vergeven

Affiche vasten 2020
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Een stoel heeft meestal vier poten.
Ze dragen hem.
Ze houden hem in evenwicht.

Het leven van een christen
rust op vier pijlers.
Ze dragen hem.
Ze houden hem in balans.

In de aanloop naar Pasen
krijgen ze alle vier bijzondere
aandacht:

- inkeer of verinnerlijking,
- versobering,
- vergeving of herstel van relaties,
- solidariteit.

Ze zijn niet los te verkrijgen.
Ze hebben elkaar nodig.
Ze hangen samen
zoals de blaadjes van een klaverblad.

Elk jaar springt er eentje uit
en krijgt meer aandacht dan de andere.
In het jaar van de hoop
focussen we op *herstel van relaties*.

Je relatie met je medemensen
én met God
kan verbroken zijn.
Hoe beleef je de breuk?
En hoe ga je verder
na zo'n gebeurtenis?

Diep vanbinnen koesteren mensen
de hoop
dat de kwetsuur geheeld kan worden.
Dat vraagt evenwel tijd.

Hoe keek Jezus van Nazaret
tegen dit alles aan?

Andermaal biedt Leeftocht
je een nummer
met handen vol hoop.

Hopen is overstijgen

Foto: Mia Verbanck

Toen de Parijse Notre Dame
in lichterlaaie stond,
verklaarde de Franse president:
“De kathedraal zal uit haar as herrijzen.
We zullen haar mooier dan ooit
heropbouwen.”
Mensen zijn in staat grenzen te verleggen,
zichzelf te overstijgen.
Hoop op nieuw leven zit hen ingebakken.

Ken je het verhaal van Thomas?
Zijn vriend Jezus
was de kruisdood gestorven.

Het beeld van de gefolterde Jezus
was op zijn netvlies gebrand.
Thomas was aan het einde van zijn Latijn.
Zijn vrienden vertelden hem dat ze Jezus
in hun midden voelden.
Bullshit, dacht hij.
Tot hij – ondanks zichzelf –

moest toegeven dat Jezus
ook in zijn hart nog leefde,
dat Hij opgestaan of verrezen was,
zoals de evangelisten het zeggen.
Voor Thomas brak er toekomst open,
hij herleefde.

Het mooiste dat mensen kunnen ervaren
en elkaar kunnen geven,
zijn grensverleggende ervaringen.
Door elkaar een tweede kans te geven.
Door elkaar op te roepen
en aan te moedigen:
“plus est en vous” of “ik geloof in jou”
zijn tekens van vertrouwen.
En wie vertrouwt, die koestert hoop.

Onderwijsmensen doen hele dagen
niets anders dan uitdagingen scheppen
en nieuwe kansen creëren.
Ze roepen op tot reflectie,
tot zorg en dienstbaarheid.
Ze gaan de dialoog aan
met zichzelf, met elkaar,
met hun leerlingen,
ieder vanuit de eigen levensovertuiging.
In een katholieke school licht ook
het christelijke verhaal daarin op.

(vervolg zie ommezijde)

In april vieren we Pasen,
het grootste christelijke feest.
De Antwerpse bisschop Johan Bonny
zegt daarover gevat:
“Pasen gaat over dood en leven.
En over het dunne lijntje van de hoop.”

Laten we mee
in de schoenen van Thomas gaan staan
en door alle twijfel heen groeien
om daarna weer verder te gaan
met handen vol hoop.

Hopen is scheppen

Foto: Ricardo Gomez Angel op Unsplash

Vele tradities kennen
scheppingsverhalen
die het begin van wereld en mens
beeldrijk verwoorden.
Een god of goden scheppen
orde in de chaos.
De mens is rentmeester
en medeschepper.
Een oud verhaal vertelt zelfs dat God
een vonk van zijn wezen ook
diep in elke mens verborg.

Niet alleen schrijvers, cineasten,
muzikanten, schilders,
beeldhouwers, dansers ...
laten hun verbeelding werken
en komen met iets nieuws voor de dag.
Ook technologen en wetenschappers

zien originele verbanden
en vinden innovatieve producten uit.

Eigenlijk creëren we allemaal
dag in dag uit
ontelbare nieuwe dingen.
Onze vindingrijkheid
kent geen grenzen.
Ze kleurt onze gedachten,
onze gesprekken
en onze omgang met anderen.
Als we 'outside of the box' denken,
verlaten we gekende kaders
en scheppen we een wissel
op de toekomst.

Een onderwijzers serveert
geen "opgewarmde kost",
of "oude wijn in oude zakken".
Hij zoekt naar originele invalshoeken
en kijkt met nieuwe ogen
naar (jonge) mensen en zijn opdracht.

De architect Le Corbusier
staat in dit nummer
symbool voor elke mens
die vernieuwende ideeën ontwikkelt.

In ieder van ons zit scheppingskracht.
In de school (van het leven)
maken changemakers het verschil.
Met handen vol hoop
zetten ze in op toekomst.

Hopen is volhouden

Foto: Mia Verbanck

Volhouden in juni?
Dat had je misschien
niet verwacht.
Toch staat het thema
hier ook op zijn plaats.
Want – in het zicht van de eindmeet –
moet je een stevig tandje bijsteken
en het onderste uit de kan halen.

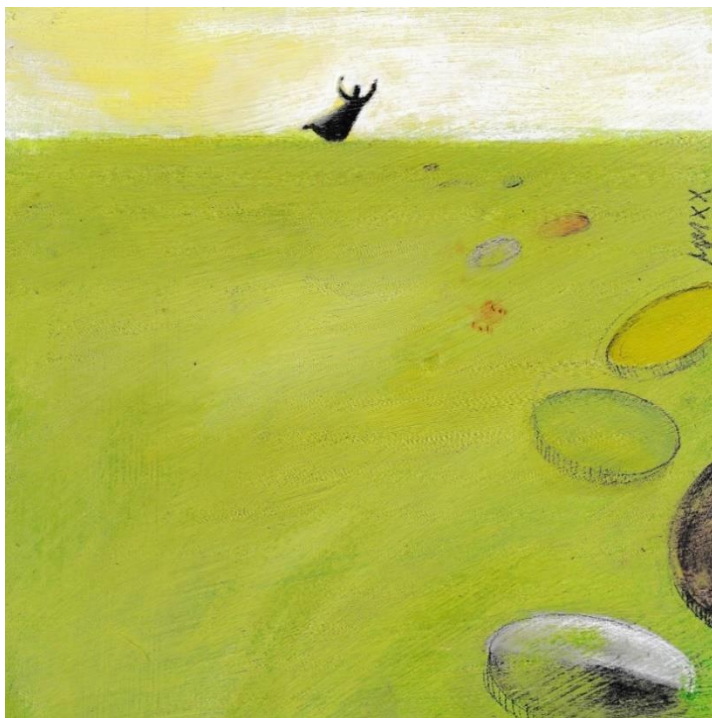
Kinderen en jongeren hopen dat
hun volgehouden inspanningen
zullen renderen.
Dat hun moeite zal beloond worden
en ze de teugels mogen vieren
in de vakantie.

Ook onderwijsmensen staan nog
zware dagen te wachten:
vragen maken, examens afnemen,
kopijen verbeteren, wikken en wegen,
delibereren ...
Twee maanden vrije tijd lonken.

Wie gelooft in een ideaal
en zich daarbij gesteund voelt
door een god,
een levensovertuiging, door anderen,
die gaat door,
soms tegen beter weten in.

De grote joodse leider Mozes,
de trappistenmonniken van Tibhirine
en zovele anderen voor en na hen,
ja, Jezus zelf,
mogen als voorbeeld gelden.

Leeftocht wenst je handen vol hoop
om de laatste schoolmaand
tot een goed einde te brengen,
en om te oogsten wat je
vanaf september gezaaid hebt.

Koen Lemmens

Jaargang 36
2020 - 2021

Verrassend vreugdevol

Samen dromen en werken

Zingeving en spiritualiteit
beleven

Graag zien en gezien worden

Het onverwachte verwelkomen

Vieren

Spelen

Experimenteren

Delen

Genieten

Danken en dankbaar zijn

Verrassend vreugdevol

Foto: Mia Verbanck

Wie met handen vol hoop
in het leven staat,
wie hoopvol aan vorming werkt,
is een mens die kansen zoekt.

Hij zet zijn ogen en oren wijd open!
Wie zoekt, die vindt,
zegt het spreekwoord.
Wie vindt, kan zijn vreugde niet op.
Hij wil ze delen met anderen!

Dat zegt ook het Bijbelverhaal
van deze jaargang.
Vreugde gaat hand in hand
met tevredenheid, enthousiasme,
plezier, blijheid en geluk ...

Je voelt ze bijvoorbeeld
als je geniet, als je vrij bent of komt,
bij een bereikt doel, zelfs bij inspanning
en plicht, als je iemand kan helpen ...

“Vreugde is aanstekelijk.
Ze straalt als de zon
en fonkelt als de sterren.
Als je vrolijk bent,
wil je lachen, springen,
dansen, spelen ...
en je wilt je vreugde delen
met iedereen.”
(gelezen in een kinderboek)

Vreugde, alegría, joie, joy, gioia,
Freude, glæde, glädje,
radość, xapá, sevinç, farih ...

Wat zijn haar kenmerken?
Hoe uit ze zich in muziek,
mimiek, beeld, woord en gebaar?
Hoe ontstaat ze
en wat veroorzaakt ze?
Waar vind je haar?
Wat is de band met leren
en (w)onderwijzen?

Leeftocht wil in deze jaargang
de wereld van de vreugde exploreren.
Laat je daarbij verrassen
door de waaier aan vormen,
door het kleurenpalet dat ze aanneemt,
alle kleuren van de regenboog ...

Samen dromen en werken

Foto: Leen Dillen

De start van een schooljaar
lijkt wat op het begin
van het spel *Legomasters*.

Er ligt een globaal concept voor,
in een school is dat
het opvoedingsproject.
Leerplannen en doelstellingen,
domeinen en leervakken,
geven de spelregels aan.

Ieder draagt zijn steentje bij
tot een kleurrijke constructie.
Je kan werken met
alle kleuren van de regenboog.

Teams werken gemotiveerd samen.
Ze zetten al hun vaardigheden in:
hun pedagogisch-didactische skills,
hun vakkennis,
hun emotionele intelligentie,
hun verbeelding en creativiteit,
eigenlijk heel hun persoon.

En zo bouwen onderwijzers,
met elkaar,
samen met kinderen en jongeren
10 maanden lang aan een droom.

Verrassingen duiken onderweg overal op.
Het samenspel van kunst en kunde
maken van het vormingsproces
een uniek verhaal,
een vindplaats van vreugde.

Laat je verrassen
door wat op je pad komt
tijdens het samen dromen en werken!

In september zetten we indigo
in de kijker:
een diepe kleur blauw
– een menging van violet en paars –
het zogenaamde spijkerbroekenblauw.
De kleur staat voor het vermogen
om zaken vorm te geven
en voor de intuïtieve connectie
die diep vanuit jezelf komt.

Zingeving en spiritualiteit beleven

Foto: Mia Verbanck

Blauw is een grondkleur
met vele tinten.
Het is de kleur van water en van lucht,
van hemel en van verten,
de kleur van deskundigheid en gezag,
van kille nuchterheid
en afstandelijkheid,
maar ook van trouw,
van wijsheid en veiligheid.
van inspiratie, rust,
sereniteit en vrede.
Blauw is dus zeker op zijn plaats
in een nummer over zingeving
en spiritualiteit.

Een mens is a.h.w. een boom:
met wortels in de grond
en een kruin die reikt naar de hemel.

Fundamentele levensvragen stellen zich
altijd scherper in crisis,
zoals de coronatijd:
waarom leef ik?
Welke bronnen boor ik aan?
Hoe geef ik mijn leven
zin en betekenis?
Bestaat er een God?
Hoe verhoud ik me tot God?
Eigenlijk zoekt een mens levenslang
naar een referentiekader,
een haven, een veilige bestemming.

Pakweg zeventig jaar geleden
was onze samenleving ‘verzuild’,
een levensbeschouwing kregen we
veelal van thuis mee.
Veel mensen in Vlaanderen
waren katholiek,
een kleine minderheid was ‘vrijzinnig’.
Door de globalisering van de wereld
kwamen we in contact
met vele culturen, vele spiritualiteiten,
meerdere godsdiensten.

(vervolg zie ommezijde)

Mensen leerden de islam en het boeddhisme kennen,
begonnen zich te verdiepen
in oosterse en esoterische denkwijzen.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen
is geworteld in het christendom,
Jezus van Nazaret is het grote voorbeeld.

Zeker in de godsdienstlessen,
maar ook daarbuiten brengen leraren
kinderen en jongeren in contact
met de grote verhalen van het christendom,
in dialoog evenwel met andere godsdiensten.

Leerlingen proeven doorheen hun leerproces
hoe de grote godsdiensten God zien
en hoe ze bakens uitzetten om God te vinden.

Een ontdekkingstocht,
een “verrassend vreugdevolle” reis.

2021_02

Graag zien en gezien worden

Foto: Nele Cloet

Leeftocht kleurt deze maand rood.
Rood is een warme kleur
die aandacht trekt
en geassocieerd wordt met bloed,
leven, vitaliteit, energie, kracht, liefde
en passie.
Rood kan ook verwijzen
naar opdringerigheid,
agressie, macht, pijn en gevaar.
Rood heeft letterlijk stopkracht,
denk maar eens
aan onze verkeersborden.

In dit nummer gaat het
over het rood van de liefde,
dus over graag zien
en graag gezien worden.

Over ontvankelijkheid.
Over aanvaarden en aanvaard worden.
Over zijn wie je ten diepste bent.
Over waardering, verbondenheid
en erkenning.

De liefde komt van God, zeggen o.a.
het christendom en de islam.
Lees er verderop in dit nummer
de Bijbel en Mohamed El Bachiri
maar op na.

Liefde is bron van vreugde.
“Hoop is geloof dat het goed komt.
Liefde is het vertrouwen
dat het goed is”.
aldus A. Barendrecht.

In november denken we terug
aan onze lieve doden
die ons voorgingen
in een leven na de dood.
De kleurrijke bloemen op de graven
zijn een teken dat onze herinneringen
door hen gekleurd zijn,
door een warme rode gloed van liefde.

In de sombere novembermaand
bieden we je een “verrassend
vreugdevol” nummer aan.

Het onverwachte verwelkomen

Affiche advent 2020
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

In de wereld van
munten en juwelen
is goud de blikvanger
bij uitstek.
Het is een waardevolle schat.
Een trapje lager staat zilver.
Ook kostbaar,
maar gewoner.

Het leven van alledag
is als een huis met vele kamers.
Als je ze tegen een feest oppoetst,

gaan het zilver en het goud stralen
en ontdek je soms onvermoede dingen.

De vier weken van de advent
zijn een tijd om
je voor te bereiden op Kerstmis,
de geboorte van Jezus.
Je blinkt je binnenkant op
om Hem te verwelkomen.

Als je zijn geboorteverhaal
– vol beelden en symbolen –
op je laat afkomen,
licht er een blijde Boodschap op:
in Jezus komt een nieuwe wereld
aan het licht
waarin vrede, gerechtigheid
en liefde de boventoon voeren.

Pas als je de werkelijkheid zo bekijkt
– open, ontvankelijk en flexibel –
verwelkom je het onverwachte
met open handen
als een
hoopvolle kans.

De coronacrisis helpt ons een handje
om zo in het leven te staan
en vreugde te putten uit
ogenschijnlijk gewone momenten.

2021_04

Vieren

Foto: Mia Verbanck

Zopas vierden we Kerstmis en kort daarop Nieuwjaar. We wensten elkaar “een verrassend vreugdevol Nieuwjaar”.

Het leven - ook op school - zou geen kleur hebben, als we geen hoogtepunten zouden vieren of geen belangrijke mensen en gebeurtenissen zouden gedenken en herdenken.

Vieren doe je meestal niet alleen. Je hebt medemensen nodig met wie je je lach en traan deelt. Denk aan de vrouw die haar munt terugvond en spontaan een feestje bouwde. Denk aan de massa mensen die op de been kwam als de Amerikaanse zwarte man in elkaar geslagen werd en overleed.

De smileys op de cover zijn geel, de kleur van energie, optimisme, kracht, vrolijkheid en levenslust. Vertrouw op je innerlijke kracht, ook bij tegenlagen en verdriet.

Laat “de heilige Geest” je leven geel kleuren en sta open voor wat het leven brengt. Toon in woord en gebaar je interesse voor je medemens.

Dan wordt 2021 “verassend vreugdevol”.

Spelen

Foto: Felix Lichtenfeld op pixabay.com

De Don Boscosholen dragen een pedagogie van vreugde en spel hoog in het vaandel:

“Spelen maakt blij en vreugde vraagt om gedeeld te worden. Het is een diepe, fundamentele emotie die bevrijdend én verbindend werkt.”

“Spelenderwijs leef je op je best, ben je spontaan en vaak compleet jezelf.”

De oud-Griekse filosoof Plato stelde:
“Je ontdekt meer over een persoon in een uur spel dan in een jaar conversatie!”

“Al spelend wordt ons vermogen tot fair play, empathie en fantasie gevormd en gevoed.”

De spelende mens (homo ludens) scheidt cultuur en beschaving. Niet toevallig spreken we over muziek spelen en toneel spelen. Sommige kinderen en jongeren leren spelenderwijs; anderen kost het meer inspanning.

Groen is de kleur van vitaliteit en nieuw leven.
Dus ook de kleur van de hoop!

Dit Leeftochtnummer gaat op zoek naar speelsheid in het leven en in het onderwijs, als bron van vreugde.

Experimenteren

Affiche vasten 2021
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

De vastentijd
steunt altijd op vier pijlers:
inkeer of bezinning,
versoering,
verzoening
en solidariteit of delen.

In de kerk is violet of paars
de kleur van de vastentijd.
De vier pijlers horen bij elkaar.
Ze kunnen niet zonder elkaar.
Broederlijk Delen focust
dit jaar op duurzaam delen,
want “delen doet goed”.

Delen kan je pas
als je je leven bevraagt,
als je zelf versobert
en verbroken relaties herstelt
– ook op wereldvlak.

Al zet een schilder één kleur
extra in de verf,
in zijn hand heeft hij een heel
palet kleuren die elkaar aanvullen
of in schril contrast staan met elkaar.
Hij probeert ze uit
tot hij tevreden is van het resultaat.

Een leraar beproeft vele manieren
om zijn leerstof boeiend en duidelijk
over te brengen.
Als de puzzelstukjes
op hun plaats vallen,
dan zijn leraar en leerling blij,
omdat het experiment slaagde.

Om dat te realiseren,
moet je als leraar
met nieuwe ogen kijken
naar de leerstof en naar je leerlingen.

Hoe de vastentijd
niet enkel een inspanning,
maar ook een bron van vreugde
kan zijn!

Delen

Foto: Christa Damen

© Kunstenaar: www.freddybultynck.com

Op 4 april valt Pasen, het grootste feest van de christenen. Jezus van Nazareth stierf de kruisdood, maar 2000 jaar later is Hij – bij wijze van spreken – nog springlevend. Nog altijd vertellen mensen over Hem, nog steeds gaan mensen in zijn spoor. Hij deelde wie Hij was, onder zijn impuls bloeiden mensen open.

Twee generaties na Jezus schreven mensen op wat er over Hem verteld werd. Zo waren ze geboeid door zijn spreken en handelen. Op hun beurt deelden de eerste christenen wie ze waren en wat ze hadden.

Ze zorgden voor elkaar als broers en zussen.

Hun grote voorbeeld daarvoor vonden ze in ‘de lichamelijke werken van barmhartigheid’ die Jezus opsomde in het evangelie van Matteüs.

Later in de geschiedenis voegde men er nog zeven geestelijke werken aan toe. Alle veertien zijn ze tekens en gebaren van kleine goedheid die de Franse filosoof Emmanuel Levinas als volgt kenmerkt: “Ze is een goedheid zonder getuigen, in stilte voltrokken, bescheiden, zonder triomf.

Ze is gratis en juist daardoor eeuwig.” Het gelaat van de ander doet appel op je. Levinaskenner Roger Burggraef getuigt: “Goedheid heeft iets onvatbaars. Ze is als de Geest, die waait waar Hij wil. Altijd opnieuw dient ze zich aan in wat niet voorzien was en ook niet kon voorzien worden, als een sprankel. Levinas noemde de goedheid het mirakel van het menselijke in de mens, het menselijke dat tegelijk ook het goddelijke in de mens is. Dat dragen we in ons mee, als een vonk. Er is geen toekomst zonder kleine goedheid.” Delen wie je bent en wat je hebt is een verrassende bron van vreugde!

2021_08

Genieten

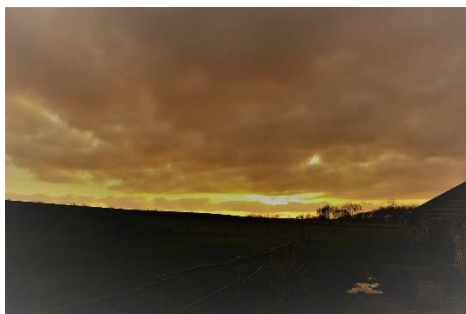

Foto: Bellinda Staelens

Genieten speelt zich af in het nu,
de tijd staat a.h.w. stil.
Je geniet steeds van iets:
een mooi uitzicht in de bergen,
een tasje koffie, een glas wijn,
zon, zand en zee,
een geslaagde foto,
vriendschap en liefde,
een knap cijfer,
een spannende film,
een pakkend gedicht,
een warm bad,
een deugddoende massage,
een dikke zoen van je kleinkind,
tijdloze schoonheid,
geborgenheid,
rust en stilte
die de mens overstijgen ...

Deze lijst is verre van volledig en
kan je zelf nog aanvullen.

De momenten dat je geniet,
zijn erg kostbaar,
achttien karaat goud zijn ze waard.
Ze toveren een glimlach op je gezicht.
Je voelt je blij, dankbaar en gelukkig.
Je voelt je in evenwicht, in harmonie.
En dat straal je uit.
Je kan genieten in je eentje
of je ervaring delen met anderen.

Genieten kan je leren en cultiveren.
Wees ontvankelijk voor het nu.
Kijk, luister, sta stil,
proef, smaak, ruik,
ren, zwem, leg je languit in het gras,
laat indrukken bewust op je afkomen ...

Je kan mooie momenten weer oproepen
om na te genieten
of je kan je verheugen
op een moment
dat je weer zal kunnen genieten.

Wie aandachtig is
voor deze dimensie van het leven,
boort een bron aan
van verrassende vreugde.
Hij is ook een genietbaar mens
voor anderen!

Danken en dankbaar zijn

Foto: Karin Henseler op Pixabay.com

Het schooljaar loopt ten einde.
Vreugde voerde tien maanden lang
de boventoon. We vielen daarbij
van de ene verrassing in de andere.

De vrouw die haar verloren munt
terugvond, danste vrolijk het jaar in.

Daarna verkenden we hoe er vreugde
heerst, als we samen
werken en dromen.
Hoe zingeving en spiritualiteit beleven
blijdschap genereert.

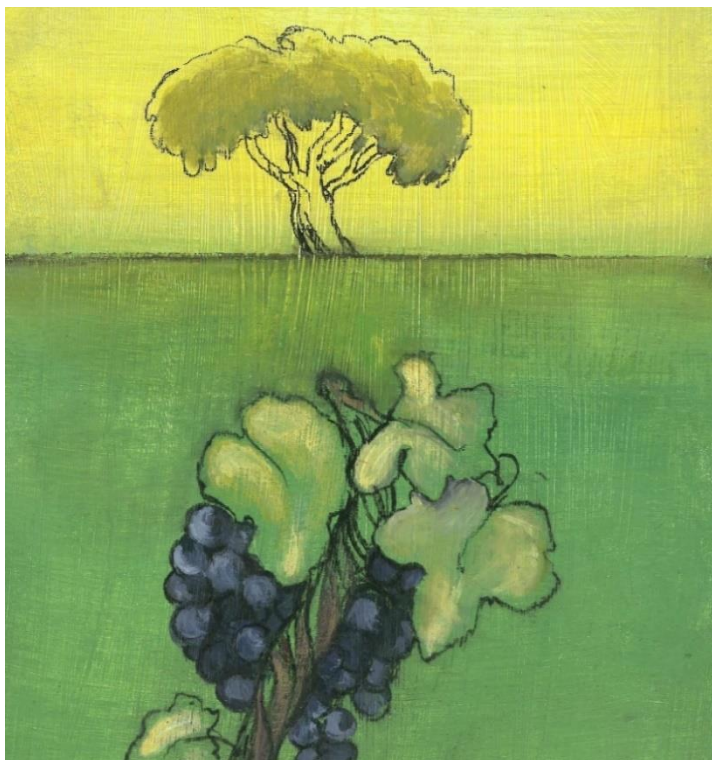
Hoe graag zien en gezien worden
bron van vreugde is.

Hoe ook genieten, spelen,
experimenteren en delen
vindplaatsen zijn van
verrassend vreugdevolle momenten.
Hoe je opgewekt en rustig
ongebaande wegen kan gaan,
als je het onverwachte verwelkomt.

We zijn dankbaar om die tien nummers
die de vreugde exploreerden.
Dankbaar om de afgelegde weg.
Dankbaar ook voor de vakantiemaanden
die voor de deur staan.

Bij de apotheose van het schooljaar
kijken we
zoals een boeddhistische monnik
mijmerend naar het landschap
dat voor en achter ons ligt.
Denk daarbij de oranje gloed van de
op- en ondergaande zon, telkens weer
een schouwspel dat je verwonderd
doet kijken naar de Bron van alle leven.

2021_10

Koen Lemmens

Jaargang 37
2020 - 2021

De kracht van verbinden

Verbonden met velen

Liefdevol verbonden

Verbonden met de aarde

Verbonden met het Licht

Uitgenodigd om te verbinden

Verbonden zijn

Wereldwijd verbonden

Opnieuw verbinden

In woord en daad verbinden

Gisteren en morgen verbinden

De kracht van verbinden

Foto: Mia Verbanck

Uit de verbinding van een vrouw
en een man
kan een kind geboren worden.
De foetus groeit negen maanden
in de moederschoot,
verbonden door de navelstreng.

Levenslang zal een mensenkind
blijven hunkeren naar verbondenheid.
Met medemensen, de kosmos
en de natuur,
met het Mysterie dat hem overstijgt.

Levenslang zoekt een mens
naar een balans

tussen afstand en nabijheid,
naar attitudes en een taal
om te communiceren.

Hij wil een brug slaan
tussen gisteren en morgen
en een wereldwijd netwerk uitbouwen.
Hij wil verbroken relaties herstellen.

Christenen spiegelen zich
aan Jezus van Nazaret
en in zijn spoor zorgen ze extra
voor kansarme mensen.

Hoe gaan andere culturen en
godsdiensden
om met verbinden?
Het Afrikaanse ubuntu
kan een inspiratiebron zijn.

Verbondenheid is een KRACHT
die je als mens rijker maakt.
Je wordt diep vanbinnen uitgenodigd
om erin te groeien,
met vallen en opstaan.

Leeftocht wil in deze jaargang
de kracht van verbinden
onder de loep nemen.

Verbonden met velen

Foto: Philippe Debruyne

Verbondenheid is in.
Steeds luider klinkt in coronatijden
de roep om ze meer
op de voorgrond te plaatsen.
Zeker als sociaal isolement
en vereenzaming op de loer liggen.

Al ben je een mens uit één stuk,
je hebt vele kenmerken en facetten.
Zo ben je eigenlijk vele *iemanden*,
soms zelfs een vat vol tegenstellingen.

Van kleins af aan groei je op
in een netwerk van relaties.

Met de ene mens voel je al meer
raakpunten dan met een andere.
Het is als met magneten
die elkaar aantrekken en afstoten.

Dagelijks kom je in contact met
je levenspartner, je gezin,
de leden van je gemeenschap,
buren, vrienden, collega's,
geloofsgenoten, andere hobbyisten ...

In elk van die relaties gaat het
meervoudige ik
verbindingen aan
met meervoudige jij's.
Zoekend naar een balans
tussen afstand en nabijheid
die levensvreugde geeft.

Het is belangrijk
dat kinderen en jongeren
proeven van al die ervaringen.
Ook dat die belevenissen
helder geduid worden.
Verbindingen kunnen maken
is immers een kracht in het leven!

Liefdevol verbonden

Foto: Andreas Janssens

Er zijn mensen
met wie het meteen klikt.
Je zit op dezelfde golflengte.
Je waardeert en respecteert elkaar.
Begrip en empathie gaan hand in hand.
Vertrouwen viert hoogtij.
Je wordt vrienden of partners
voor het leven.

Een armband bezegelt vriendschap.
Een ring geldt als teken
van een liefdevolle verbintenis.

Voor de meeste mensen moet je
wat meer moeite doen
om tot verbinding te komen.
Je moet je joker inzetten
om aan de relatie te bouwen.
De sleutels om deuren te openen,
zijn dezelfde,
maar je moet er harder aan werken.

Respect, waardering,
inlevingsvermogen,
eerbied en vertrouwen
zijn als stapstenen
in de stroom van het leven.
Als je aan de overkant geraakt,
krijg je er veel voor terug.

Vind je het de moeite waard
om de kracht van verbinden
te exploreren?
Om je met hoofd, hart, handen en ziel
in te zetten voor een
warme schoolgemeenschap?

Verbonden met de aarde

Foto: Mathias Eggermont

In november verandert de natuur
drastisch van uitzicht.
De evolutie die in oktober
ingezet werd,
gaat verder
tot de lijnen van de kale bomen
zich duidelijk aftekenen
aan de horizon.

De vergankelijkheid en broosheid
van de natuur drukken ons
met de neus op de feiten:
wij, mensen, zijn deel van de aarde,
ook wij zijn kwetsbaar en vergankelijk.
Geen wonder dat we
in deze tijd van het jaar
onze dierbare doden herdenken.

Bij hun heengaan hebben we
hun lichaam
(terug)gegeven aan de aarde
of aan het vuur.
Bij hun afscheid zijn ze
besprenkeld met doopwater
en met wierook omgeven.
In november brengen we een bezoek
aan de plaats waarop ze
ter aarde besteld
of uitgestrooid zijn.

Nooit mogen we
in deze hoogtechnologische wereld
het volgende vergeten:
we zijn verantwoordelijk
voor de aarde,
we moeten onze handen
wél vuilmaken,
want we zijn verbonden met de aarde.
En haar beleven en bewerken
doet ons lichaam en onze geest goed.

Franciscus van Assisi en paus Franciscus
inspireren ons en wijzen ons de weg
op dit pad
van verbondenheid met de aarde.

2122_03

Verbonden met het Licht

Affiche advent 2021
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Niet enkel woorden, ook daden

In de tijd van het jaar
dat de duisternis veel plaats inneemt,
snakt een mens naar licht.

Onze kunstverlichting draait
dan op volle toeren.
Alsof onze energiebron nooit opdroogt.

Maar hoe feeëriek
glitter en glans ook lijken,

hartverwarmend zijn ze niet echt.
Ze voeden ons innerlijk niet.
Mensen hunkeren naar erkenning
en vrede.
Zeker mensen die zich eenzaam,
alleen,
in de steek gelaten voelen,
omdat ze de maatschappelijke norm
niet halen.

Kijk eens naar het spel
van kaarsenvlammen,
bij een kampvuur, in de open haard,
in de adventsliturgie.
Vanuit het donker komt het licht
en elke week brandt er
een rode kaars meer
op de groene krans.
Tot de cirkel rond is.
En dan is het Kerstmis,
een hartverwarmend feest!

De profetenlezingen uit de advent,
de vier weken durende
voorbereidingstijd,
zijn vervuld van vreugde,
want God maakt toekomst.

(vervolg zie ommezijde)

In de evangeliëlezingen roept
Johannes de Doper op
om schoon schip te maken,
om opnieuw te beginnen
en te werken aan een samenleving
waarin men deelt
van wat men heeft en is.

Bij de geboorte van die Johannes
legt de evangelist Lucas
een lofzang op het Licht
in de mond van Zacharias,
de vader van Johannes.

Zeker in de kersttijd bezit warm licht
de kracht om mensen te verbinden!

2122_04

Uitgenodigd om te verbinden

Foto: Sabrina Stragier

Een nieuw jaar ligt voor ons.
2022 is een uitnodiging
om nog meer verbonden te leven
met ons diepste zelf, met de ander
en met God.

De heilige Geest kan daarbij helpen.
Als wind, vuur en adem
waait, brandt, ademt
de Geest van God in ons.

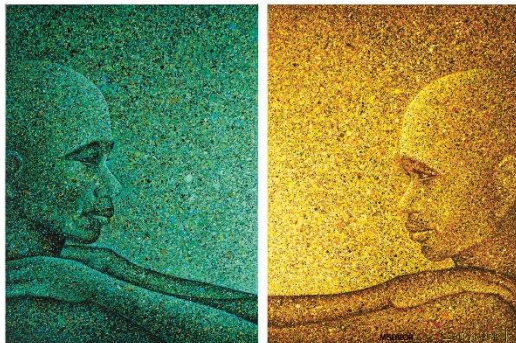
De Geest is dynamiek, beweging,
gedrevenheid en energie.
Een kracht die mensen aanraakt,
omvormt en meeneemt.

Van Hem krijgen we
onze talenten en mogelijkheden.
Wie zich laat leiden door de Geest,
straalt liefde, vreugde,
vrede en geduld uit,
ook vriendelijkheid, goedheid
en vertrouwen,
zachtmoedigheid en zelfbeheersing.

In januari wensen we anderen het beste
voor het nieuwe jaar.
Wensen we elkaar
veel vonken en sprankels van de Geest,
de ervaring van de kleine goedheid
die je kan geven en ontvangen ...

Januari nodigt uit
om het beste van jezelf te geven
aan de mensen en de wereld
om je heen!

Verbonden zijn

MISEREOR Hungertuch 2017/2018 "Ich bin, weil du bist" von Chidi Kwubiri © MISEREOR

In een jaar over verbondenheid
mag UBUNTU niet ontbreken!
We willen deze Afrikaanse
levenshouding
beter leren kennen,
want we kunnen er veel van leren.

Vrij vertaald betekent UBUNTU:
Ik ben omdat wij zijn.
De mens is verbonden met zijn familie,

met zijn omgeving, de natuur,
het verleden, de voorouders,
degenen die nog geboren worden.

Echt mens zijn, betekent
dat je je verantwoordelijk voelt
voor andere mensen.

Desmond Tutu en Nelson Mandela
zijn grote voorbeeldfiguren.
Hun woorden laten licht schijnen
over UBUNTU
en hun daden verdienen navolging.

Desmond Tutu zei:
"Mijn menselijkheid is diepgaand
en onlosmakelijk verbonden
met die van jou."
En: "Alles wat we leren
en ervaren in de wereld,
komt voort uit relaties met anderen.
Elk contact is een mogelijkheid om
een positievere maatschappij
te creëren."
En UBUNTU gaf Mandela de kracht
om te vergeven.

Wereldwijd verbonden

Affiche veertigdagentijd 2022
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Voor u ligt het nummer
van de veertigdagentijd.
Zes weken bereiden we ons voor
op het hoogfeest van Pasen.

Onze aandacht gaat
in deze periode naar:
inkeer of verstillings,
soberheid,

verzoening of herstel van relaties,
en solidariteit.
Broederlijk Delen helpt ons daarbij.

Die solidariteit is ingebed in
wereldwijde verbondenheid.
De aarde is ons gemeenschappelijk huis.
Wij, mensen, zijn één grote familie.

Mensen uit de verste landen
komen zeer dichtbij
dankzij de mondialisering en de migratie.

Via onze computer communiceren we
vlot met de andere kant van de wereld.
En vaak wonen mensen
uit andere culturen
naast de deur,
in onze stad of onze straat.

Met respect voor ieders eigenheid
bouwen we samen aan ons huis,
een gezonde planeet
die alle mensen recht doet.

Opnieuw verbinden

Foto: Rik Depré

Een mens behoort
tot een groter geheel.
Je zit in een netwerk van relaties.
Enkele voorbeelden:
een gezin, een familie,
een team, een school,
een hobbyclub, een vriendenkring,
een levensbeschouwing,
een dorp, een stad, een land, de aarde
...
Je ontmoet doorheen je leven
vele mensen
met wie je verbonden leeft.

Vele vormen van dialoog
ga je dus aan.
Dat kan niet zonder te luisteren
en beluisterd te worden.

En, komt er ergens
een kink in de kabel,
dan kan je je opnieuw
proberen te verbinden.
Als je de relatie belangrijk vindt,
kan je ze proberen
te helen en te herstellen.
Daarvoor moet je soms
je eigen gelijk loslaten
en eerst een stapje achteruit zetten.

De Iraans-Amerikaanse schrijfster
Emily Esfahani Smith
stelt in haar boek
“De kracht van betekenis.
Hoe zin te geven aan je leven”
dat er vier pijlers zijn
voor een zinvol leven:
tot een groep behoren,
een concreet doel hebben,
jouw verhaal vertellen,
transcendentie ervaren.

Stof om over na te denken
in deze paastijd van 2022.

In woord en daad verbinden

Schilderij: Felix De Boeck, Zelgave (1986)
© Vrienden van Felix De Boeck

Bij een bombardement in 1944
werd een kruisbeeld
erg gehavend:
het beeld miste voortaan
beide armen en handen.
Iemand had er daarna
niet beter op gevonden
dan er een bordje bij te plaatsen:
God heeft géén andere handen
dan de onze.

Onze grootste Belg, pater Damiaan,
was een man
“met handen aan zijn lijf”.
Veel heeft hij op Molokaï
opgetimmerd en gerealiseerd.
Taalvaardig als hij was,
kon hij zijn daden ook duiden,
hij kon ze woorden geven.

Een handoplegging,
muziek en tastbare symbolen
raken mensen.
In vieringen met dementerende
of zieke mensen, met jongeren
in het buitengewoon onderwijs b.v.
verstaan de deelnemers
die taal die woorden alleen
niet kunnen spreken.
Er zijn andere registers in het geding.

Woorden en daden
vullen elkaar aan.
We moeten niet enkel de daad
bij het woord voegen.
We hebben ook taal nodig
die woorden geeft aan daden.

Zeg wat je doet
en doe wat je zegt!
En je brengt verbinding tot stand!

Gisteren en morgen verbinden

Foto: Pixabay.com

Kairos en chronos, de twee gezichten van de tijd

De Griekse mythologie kent twee goden voor de tijd. *Chronos* staat voor de lineaire, meetbare tijd. Zeg maar de klokkentijd, waarin we doel- en resultaatgericht te werk gaan. *Kairos* daarentegen staat voor de innerlijke tijdsbeleving. *Kairos* ontstaat in momenten van aandacht, rust, verstillings en concentratie.

Chronos en *kairos* zijn beide onmisbaar. *Chronos* is de tijd waarin we van activiteit naar activiteit gaan, de tijd waarvan we er altijd tekortkomen.

Ook *kairos* is onmisbaar. *Kairos* is de god van het juiste ogenblik en de goede gelegenheid. Hij personifieert de tijd van rust, inspiratie en creativiteit. Goede ideeën en verhelderende inzichten krijgen we vooral wanneer we dagdromen, of de ‘tijd uit het oog verliezen’, als we een wandeling of fietstocht door de natuur maken of wanneer we geconcentreerd naar muziek luisteren. Een briljant idee krijg je vaak als je in bad zit of gaat joggen. Bewust niks doen is niet lui, je moet het niet enkel bewaren voor de vakantie of het weekend, maar je moet het inbouwen in het leven van alledag.

(vervolg zie ommezijde)

“Tijdens een ‘kairosmoment’ worden verleden, heden en toekomst samengebald tot ‘de volheid van een visionair oogenblik’.”, aldus de Duitse filosoof Martin Heidegger.

“Elke mens wordt geboren met twee wezenlijke eigenschappen: nieuwsgierigheid en het vermogen tot creativiteit, én het verlangen naar verbondenheid.” zegt Joke Hermsen.

Kairos heeft een weegschaal in zijn hand.
Als zijn balans doorslaat, dan raakt de mens, en dus de samenleving, uit zijn evenwicht.
Het gaat er dus om de juiste balans te vinden tussen resultaat- en procesgerichtheid, tussen innerlijke tijd en lineaire tijd en tussen actie en bezinning.